

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Katedra krajinného managementu

Studijní program: N4101 Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Agropodnikání

Katedra: Katedra krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Finanční podpory hospodaření v zemědělském družstvu

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jan Leština, CSc.

Autor diplomové práce: Bc. Dana Libínská

České Budějovice, 2019

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Dana LIBÍNSKÁ**

Osobní číslo: **Z17125**

Studijní program: **N4101 Zemědělské inženýrství**

Studijní obor: **Agropodnikání**

Název tématu: **Finanční podpory hospodaření v zemědělském družstvu.**

Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Posouzení vlivu finančních podpor hospodaření ve vybrané zemědělské obchodní společnosti a návrh hospodaření podle jejich dostupnosti.

Metodický postup zpracování bakalářské práce:

1. Prostudování odborné literatury.
2. Zpracování metodiky postupových prací v souladu s cíli diplomové práce.
3. Zhodnocení analýz využití finančních podpor ve vybraném zemědělském družstvu.
4. Návrh změny struktury hospodaření podle dostupnosti finančních podpor.

Rámcová osnova.

1. Úvod.
2. Literární přehled.
3. Cíl a metodika.
4. Vlastní práce.
5. Závěr.
6. Použitá literatura.
7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 stran textu**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Poláčková, J. (2010). Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství. Praha: Ústav zemědělské ekonomiky a informací.
Synek, M., Kislíngrová, E. (2010). Podniková ekonomika. 5. přepracované a doplněné vydání. Praha: C.K. Beck.
Synek, M. a kol. (2011). Manažerská ekonomika. 5. přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing.
Janišová, D., Křivánek, M. (2012). Velká kniha o řízení firmy. Praha: Grada Publishing.
Zákon o zemědělství a navazující legislativa upravující hospodaření s finančními podporami hospodaření v zemědělství.
Webové stránky Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu.

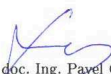
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jan Leština, CSc.**
Katedra řízení

Datum zadání diplomové práce: **19. března 2018**

Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2019**

prof. Ing. Miloslav Šoch, CSc., dr. h. c.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Březnická 1888, 370 05 České Budějovice

doc. Ing. Pavel Ondr, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 19. března 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Finanční podpory hospodaření v zemědělské obchodní společnosti vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, uvedených v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. 4. 2019

.....

Bc. Dana Libínská

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Janu Leštinovi, CSc. za poskytování cenných rad a odborné vedení při psaní této práce. Dále děkuji rodině za trpělivost a podporu, kterou mi během celého studia poskytovala.

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit vliv finančních podpor na hospodaření ve vybraném zemědělském družstvu. V teoretické části byl posouzen celkový stav zemědělství v podmínkách České republiky, současná situace na trhu s mlékem, hovězím i vepřovým masem a dále situace na trhu s rostlinnými komoditami.

Praktická část diplomové práce obsahuje analýzy finančních podpor a nákladů na vybrané zemědělské komodity ve vybraném zemědělském družstvu. V živočišné výrobě byl analyzován chov skotu a prasat, v rostlinné výrobě byla analyzována ozimá pšenice, ozimá řepka a kukuřice na siláž, oves, ječmen jarní, ječmen ozimý a trvalé travní porosty. Šetření probíhalo v letech 2015, 2016 a 2017. Rostlinná výroba vykazovala zisk bez započtení finančních podpor, živočišná výroba zůstala ztrátová i při započtení finančních podpor. Výsledek hospodaření za rostlinnou a živočišnou výrobu v souhrnu byl kladný.

Klíčová slova: zemědělství, náklady, kalkulace, finanční podpory

ABSTRAKT

The aim of this thesis was to evaluate the impact of financial support on farming in a chosen agricultural cooperative. In the theoretical part, the overall state of agriculture in the conditions of the Czech Republic, the current situation on the market with milk, beef and pork and the situation on the market with plant commodities were assessed.

The practical part of the thesis contains an analysis of financial support and costs of selected agricultural commodities in the chosen agricultural cooperative. Livestock and pigs were analysed in the animal production, winter wheat, winter rape and maize silage, oats, spring barley, winter barley and permanent grassland were analysed in the crop production. The survey was conducted in 2015, 2016 and 2017. The crop production showed a profit without any financial support, the animal production remained loss-making even when financial support was included. Overall, the economic result for the crop and animal production was positive.

Keywords: agriculture, costs, calculation, financial support

OBSAH

1. ÚVOD	9
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	11
2.1 STAV ZEMĚDĚLSTVÍ V PODMÍNKÁCH ČR	11
2.1.1 SITUACE NA TRHU S MLÉKEM A . VÝROBKY	12
2.1.2 SITUACE NA TRHU S HOVĚZÍM MASEM	16
2.1.3 SITUACE NA TRHU S VEPŘOVÝM MASEM	19
2.1.4 SITUACE NA TRHU S ROSTLINNÝMI KOMODITAMI	22
2.2. NÁKLADY NA ŽIVOČIŠNOU A ROSTLINNOU VÝROBU	30
2.2.1 ZÁKLADNÍ POJMY	30
2.2.2 ČLENĚNÍ NÁKLADŮ	32
2.2.3 KALKULACE NÁKLADŮ	35
2.3 FINANČNÍ PODPORA ZEMĚDĚLSKÝCH SPOLEČNOSTÍ	40
2.3.1 DEFINICE DOTACE	40
2.3.2 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2014 – 2020	45
2.3.3 NÁRODNÍ DOTACE	46
2.3.4 PŘÍMÉ PLATBY 2015 – 2020	46
2.3.5 JEDNOTNÁ PLATBA NA PLOCHU ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY	48
3. CÍL A METODIKA	49
3.1 CÍL PRÁCE	49
3.2. METODIKA ZÍSKÁNÍ INFORMACÍ	49
3.3. METODIKA ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ	49
4. VÝSLEDKY A DISKUZE	51
4.1 CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSKÉHO DRUŽSTVA	51
4.2 ANALÝZA FINANČNÍCH PODPOR DRUŽSTVA	53
4.3 ANALÝZA NÁKLADŮ NA JEDNOTLIVÉ KOMODITY	55
4.4 ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH KOMODIT	70
5. ZÁVĚR	79
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	81
7. SEZNAM ZKRATEK	89
8. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	91

1. ÚVOD

Zemědělství má dlouholetou historii. Vzniklo nezávisle v různých částech světa a zahrnovalo různorodou škálu taxonů. Již nejméně 20 tis. let před naším letopočtem lidé sbírali a pojídali semena divoce rostoucích obilovin. V různých oblastech světa byly kultivovány základní neolitické plodiny. Například 9 tis. let př. n. l. pšenice dvouzrnka, pšenice jednozrnka, ječmen, hrách, čočka, vikev, cizrna a len. V době mezi 11 tis. až 9 tis. lety př. n. l. byli domestikováni prasata, ovce a skot. Ve středověku došlo v zemědělství k přeměnám způsobeným zdokonalenými technikami a šířením plodin do různých částí světa. Britská zemědělská revoluce rozvinula zavlažování, střídání plodina a užívání hnojiv. Od počátku 20. století zemědělství ve vyspělých zemích zaznamenalo velké zvýšení produktivity nahrazením lidské práce mechanizací a zavedením syntetických hnojiv, pesticidů a šlechtění. Moderní zemědělství přineslo řadu sociálních, politických a environmentálních otázek jako znečišťování vod, biopaliva, geneticky modifikované organismy nebo celní a dotační politika.

Český region byl jednou z nejprůmyslovějších částí rakousko-uherské monarchie. Po rozpadu monarchie v roce 1918 byl nový československý stát vysoce industrializovanou zemí, jejíž zemědělský sektor hrál v ekonomice relativně malou roli. Při dynamickém růstu hospodářství v období mezi 1. a 2. světovou válkou, se Československo stalo jednou z deseti nejvyspělejších zemí v Evropě.

Zemědělská prvovýroba je založena na využití biologických zákonitostí, je proto poměrně málo flexibilní ve srovnání se sférami průmyslu a služeb. Tato nízká flexibilita je mimo jiné způsobena závislostí zemědělství na hospodářském roce, průběhu počasí, ale také proměnlivosti tržního prostředí. Tato skutečnost determinuje vliv státní politiky na regulaci zemědělské sféry a to tak, že účinek finančních prostředků vynaložených na konkrétní účely se projeví až v delším časovém horizontu.

Do sféry zemědělství plyne velké množství finančních prostředků jak ze státního rozpočtu, tak z rozpočtu Evropské unie ve formě dotací.

Zemědělství v České republice je v současnosti chápáno jako jedno z kulturních i průmyslových odvětví. Díky přírodním podmínkám řada zemědělců hospodaří vhodným kombinováním živočišné a rostlinné výroby, najdou se však i hospodáři specializující se výhradně na produkci rostlinnou.

Ze zvláštností zemědělství vyplývají i určité zvláštnosti ekonomiky a evidence účetnictví. V rozvaze, která podává přehled o struktuře majetku a jeho zdrojích, jsou hlavními položkami stálých aktiv půda, budovy, stavby, trvalé kultury, stroje a nářadí, nedokončené investice aj. Zvláštní položku tvoří zvířata. Hlavními položkami oběžných aktiv jsou polní inventář, víceleté kultury, statkové zásoby krmiv a steliv, pohledávky a jiná finanční oběžná aktiva. Strana pasiv se podstatně neliší od rozvahy průmyslových podniků. Hlavními výnosy zemědělského družstva jsou tržby za zemědělské výrobky (rostlinné, živočišné), hlavními náklady jsou výdaje za osiva, krmiva, hnojiva, stroje, pohonné hmoty atd. Evidenci komplikuje časový posun nákladů i výnosů, např. hnojiva nakoupená na podzim se z části spotřebují na ozimé obiloviny, z části na jaře na louky, obiloviny a další plodiny. Krmivo vyprodukované z pohnených ploch je z části sklizeno v polovině roku, z části na podzim a z části uskladněno. Obtížné je i přiřazení společných nákladů na různorodou produkci (např. při pěstování obilovin se získá zrna a sláma, kterou lze použít ke krmení nebo k podestýlání zvířat). Při rozboru výsledků zemědělských družstev se používají podobné ukazatele jako v ostatních podnicích. Počítají se ukazatele rentability, likvidity, aktivity zadluženosti. Při výpočtech ukazatelů je nutné brát v úvahu zvláštnosti zemědělství.

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 STAV ZEMĚDĚLSTVÍ V PODMÍNKÁCH ČR

Zemědělstvím se lidé žijí jen malý zlomek celé své existence. Za předchozí staletí se lidstvo rozrostlo na několik miliard a to díky zemědělství, které má jako odvětví materiální výroby v životě každého národa svoje nezastupitelné místo a význam. Proto si každý kulturní národ váží práce zemědělců.

Zemědělství je spojeno s ekonomikou, technikou, zpracováním zemědělských produktů a dalšími obory, které souvisejí se zemědělskými vědami. V celkovém dějinném vývoji našeho zemědělství je položen zvláštní důraz na počátky, tak na zpracování období druhé poloviny 19. století, neboť právě tehdy byly položeny základy budoucí prosperity českého zemědělství. České zemědělství má bohatou tradici, dosáhl pozoruhodných výsledků a selský stav byl ve společnosti vážen (Beranová et al., 2010).

Dle Čuby et al. (1998) jsou třeba řešit problémy v zemědělství vytvářením vysoce aktivního a tím také efektivního zemědělství. Takové zemědělství bude schopno řešit problémy samo. Bude mít sílu reagovat na vznikající vnitřní a vnější podmínky. Problémy se prý nevyřeší jenom požadováním dotací a garancí a případnými dalšími státními zásahy. Podkladem úspěchu je hledání nových cest. Zemědělský a potravinářský podnik, který chce být úspěšný, nemůže své úspěchy hledat v dosavadním a dlouhodobě navyklém způsobu výroby. Musí hledat nové cesty, nalézt a uplatnit takové způsoby výroby, které ho k úspěchu dovedou.

Ministerstvo zemědělství ve své Zprávě o stavu zemědělství ČR za rok 2016 „ZELENÁ ZPRÁVA“ uvádí, že vývoj českého zemědělství a potravinářství je ovlivněn počasím, vývojem tržních podmínek a vývojem zemědělské politiky, zejména podpor českému agrárnímu sektoru. Zemědělská politika se v roce 2016 odvíjela od druhého roku působení Společné zemědělské politiky EU na období roku 2020. Celková výše podpor vztahovaných k českému agrárnímu sektoru, tj. včetně podpor tzv. obecných služeb (výzkum, informatika, kontrolní činnosti ad.) se meziročně snížila o více než 8 %, z 60,4 mld. Kč na 55,3 mld. Kč. Samostatné podpory přímo zemědělským podnikům se snížily o zhruba 3 % ze 44,2 mld. Kč na 42,9 mld. Kč. Průměrná mzda v zemědělství vzrostla jako v národním hospodářství o 4,2 %. Přetrvává převaha velkých podniků právnických osob, které obhospodařují téměř 70 % z. p., ostatních 30 % z. p. obhospodařují podniky fyzických osob. I přes

agro-environmentální a podobné podpory stále přetrvávají problémy ve vztahu zemědělství k životnímu prostředí (zejména pokud jde o kvalitu půdy a její vodní režim).

2.1.1. SITUACE NA TRHU S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKY

Mléko a mléčné výrobky patří již po staletí k základním potravinám lidstva. Mléko jako takové je dokonalý a nejpřirozenější nápoj, se kterým se lidský jedinec setkává bezprostředně po narození. Mléko a mléčné výrobky jsou pak v různých formách neopominutelnou součástí naší výživy. Bez mléka bychom se mnohdy neobešli ani v pokročilém věku, protože mléko zejména kvůli vysokému obsahu vápníku působí dokonce i jako prevence proti zákeřné osteoporóze kostí.

O významu mléka dobře věděli již naši předci. Jednu z prvních odborných knih o mléce, jež nesla název „Knížka o mléku a mléčných výrobcích“, napsal švýcarský lékař Conrad Gessner již v roce 1541. Mlékem se nazývá tekutý sekret mléčné žlázy savců. Obsahuje všechny živiny potřebné k uchování života a normálnímu růstu a vývoji mláďete. Jedná se o komplexní potravinu obsahující téměř všechny nutričně významné makro- i mikroživiny. Mléko je navíc potravinou zcela přírodního původu s nejuplněnější rozmanitostí živin ze všech dostupných potravin (MZe, 2018a)

Průměrné složení nejběžnějších druhů mlék lze vidět a porovnat v následující tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

Průměrné složení nejběžnějších druhů mlék (v %):

Druh mléka	Voda	Bílkovina	Tuk	Mléčný cukr	Minerální látky
Kravné mléko	87,5	3,3	3,8	4,7	0,7
Kozí mléko	86,6	3,6	4,2	4,8	0,8
Ovčí mléko	83,9	5,2	6,2	4,2	0,9
Kobylí mléko	90,0	2,0	1,1	7,0	0,4
Buvolí mléko	82,7	4,5	8,0	4,7	0,8
Mateřské mléko	87,6	1,2	1,2	7,1	0,2

Zdroj: MZe: Mléko a mléčné výrobky

Ministerstvo zemědělství spolu s Českomoravským svazem mlékárenským a Ústavem mléka, tuků a kosmetiky VŠCHT Praha vyhláší již od roku 2002 soutěž, „Mlékárenský výrobek roku“. Jsou zde hodnoceny výrobky celkem v 9 kategoriích. V rámci soutěže jsou rovněž vyhlášeny „Novinky roku“ v mléčné a v sýrové řadě. Hitem soutěže roku 2018 se staly jednoznačně zakysané mléčné výrobky. Absolutním vítězem se stal tvrdý sýr Herold od společnosti Moravia Lacto a.s. (Kopáček, 2018).

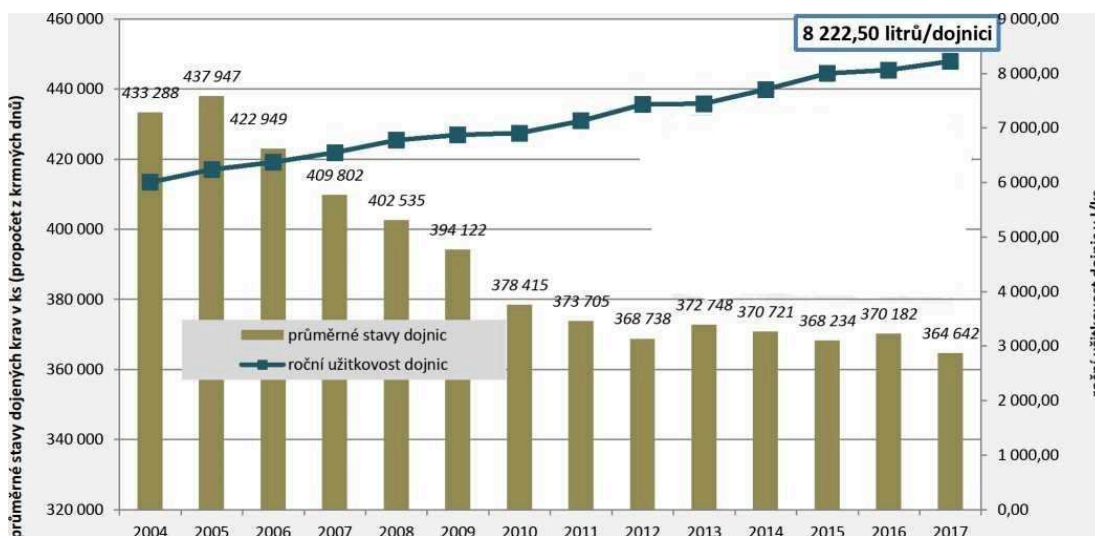
Jordán (2015) uvádí, že producenti mléka se mohou i díky tzv. mléčnému balíčku sdružovat v producentské organizace a společně vyjednávat nad rámec pravidel hospodářské soutěže až o 33 % národní produkce mléka oproti původním 15 %. K 1.4.2015 byla v ČR uznána pouze jedna organizace producentů mléka. Producenti se budou také učit využívat nástrojů na řízení rizik, které na domácím trhu nebyly příliš rozšířené. V případě výrazných výkyvů na trhu může EU rozhodnout o využití nástrojů záchranné sítě v rámci Společné organizace trhu.

Ministerstvo zemědělství se snaží napomáhat i odbytu mléka a mléčných výrobků na zahraničních trzích, a to nejen při zajišťování účasti na předních světových potravinářských výstavách, ale i finančně například při zajištění programů propagace zemědělských produktů spolufinancovaných z prostředků Unie.

„Pro udržitelnou produkci mléka je základem cena, která pokryje průměrné výrobní náklady. Takové ceny chceme dosáhnout sjednocením výrobců pod společnou organizaci, abychom vytvořili silnou protistranu ke koncentrovanému mlékárenskému průmyslu a řetězcům. Je potřeba zavést pružné kontroly objemu vyráběného mléka, aby bylo možné snadněji přizpůsobit nabídku poptávce,“ uvedl prezident Evropské mléčné rady Romuald Schaber (Jordán, 2015).

Graf č. 1

Vývoj průměrných stavů dojnic a průměrné roční užitkovosti

Zdroj: MZe: Komoditní karta Mléko srpen 2018

Podle údajů Českého statistického úřadu, které znázorňuje Tabulka č. 2 došlo za rok 2017 ke snížení celkové domácí spotřeby mléka a mléčných výrobků meziročně o 0,4 %. Za sledovaných výrobků se zvýšila spotřeba konzumního mléka (61,3 kg/rok), tvarohů, smetanových a tvarohových dezertů. Naopak došlo ke snížení spotřeby másla, sýrů a mléčných konzerv.

Tabulka č. 2

Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)

Druh/kg/rok	2013	2014	2015	2016	2017 ^{*)}
Mléko a mléčné výrobky v hodnotě mléka celkem	234,1	236,5	242,3	247,5	246,5
- z toho kravské mléko	234,0	236,4	242,2	247,4	246,4
- kozí mléko	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Konzumní mléko kravské	62,2	60,1	60,5	60,3	61,3
Máslo	5,1	5,1	5,5	5,4	5,0
Sýry celkem	12,7	12,8	13,1	13,3	13,2
- tavené	2,2	2,1	2,0	2,0	1,9
- přírodní	10,5	10,7	11,1	11,3	11,3
Tvarohy	3,6	3,8	3,8	4,4	4,7
Ostatní mléčné výrobky	31,5	31,3	32,8	33,8	34,4
Mléčné konzervy	1,6	2,1	1,8	2,0	1,7

Pramen: ČSÚ – Spotřeba potravin

V EU byl rok 2016 prvním kalendářním rokem, kdy produkce mléka nebyla omezena kvótami. Celkový objem produkce však byl negativně ovlivněn nízkou úrovní cen. V ČR se zhoršila ekonomika výroby mléka, ale vlivem přímých plateb a mimořádných podpor se udržela v kladných číslech (MZe, 2018a).

Čeští prvovýrobci vstoupili do roku 2017 s nejnižší cenou mléka v celé Evropské unii. Ačkoliv se cena mléka do prvního pololetí v České republice mírně zvýšila i v současnosti dostávají čeští zemědělci za litr mléka o korunu méně, než je průměrná cena v EU. Výkupní cena mléka u nás dosáhla v červnu 8,30 Kč a pro zemědělce je stále podnákladová.

Z výsledků posledního nákladového šetření výroby mléka v ČR, který s podporou Zemědělského svazu organizuje Výzkumný ústav živočišné výroby, se ukazuje, že výrobní náklady v loňském roce dosahovaly 8,41 Kč/l mléka. Současná realizační cena mléka u nás tak ani nepokrývá výrobní náklady loňského roku. Vzhledem k rostoucím mzdám, cenám pohonných hmot, ale i k předpokládanému zvýšení ceny krmiv vlivem horší úrody lze předpokládat, že výrobní náklady v letošním roce budou vyšší (Fruhvirtová et al., 2017).

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až červnu 2018, vyvezly do 69 zemí světa. V meziročním porovnání (leden až červen 2018/leden až červen 2017) došlo ke zvýšení finanční hodnoty vývozu o 2,5 %, tj. cca o 230,4 mil. Kč. Oproti prvním měsícům roku 2018 se tempo růstu vývozu zpomalilo. 75,5 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 36,0 %, na Slovensko 18,7 %, do Itálie 12,6 %, do Polska 8,2 %). Do zemí EU-28 se v daném období vyvezlo 89,2 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 10,8 %. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace - Bangladéš, Libanon, Spojené arabské emiráty, Thajsko, Malajsie, Saudská Arábie, Srbsko, Syrská arabská republika, Čína, Filipíny, Kuvajt, Libye, Kolumbie... Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka a sušená mléka, dále bílé sýry a Eidam.

Dovozy ze tří zemí - z Německa (36,1 %), Polska (28,5 %) a Slovenska (13,5 %) představují celkem 78,1 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V lednu-červnu 2018 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR z 35 zemí, ze zemí EU-28 celkem 99,8 %. V meziročním porovnání došlo k mírnému snížení finanční hodnoty dovozu o cca 52,5 mil. Kč, tj. o 0,8 %. (MZe, 2018a).

2.1.2 SITUACE NA TRHU S HOVĚZÍM MASEM

Hovězí maso zaujímá ve výživě lidí celosvětově a dlouhodobě významnou pozici, ale v posledních patnácti letech se o něm vedou časté diskuse. Je konfrontováno s dalšími významnými druhy masa z aspektů hygienických, nutričních, sensorických, technologických, kulinárních, ale i cenových. Nejvyšší kvalita masa pochází z masných plemen mladých kusů. Největší spotřebu vykazují státy Severní Ameriky, Evropy a Austrálie.

Hovězí maso je jedním z hlavních zdrojů plnohodnotných bílkovin a aminokyselin (obsahuje téměř všechny esenciální aminokyseliny). Dále je velmi významným zdrojem železa, zinku, selenu a vitamínů skupiny B (především se jedná o niacin, vit. B6 a B12). I přes tato pozitiva spotřeba hovězího masa stále klesá (Strapák, 2013).

Nestabilita trhu s hovězím masem, kterou na přelomu 20. a 21. století způsobila krizová situace v souvislosti s tehdejší výskyt BSE (tzv. nemoc šílených krav), vedla k tomu, že na území Evropské unie došlo k přijetí značně přísnějších opatření pro označování hovězího masa ve srovnání např. s označováním masa vepřového nebo drůbežního. Tato skutečnost na jedné straně klade zvýšené evidenční nároky na jednotlivé články produkčně-distribučního řetězce (chov, jatky, bouchárny, prodej), na straně druhé ovšem spotřebitelům poskytuje velmi cenný zdroj dodatečných informací o nakupovaném hovězím mase. Nyní, v období přípravy účinnosti zcela nového nařízení o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, jsou vedeny diskuse o způsobu, jakým bude do praxe zavedeno povinné označování všech druhů masa údajem o zemi původu (Katina a Kšána, 2012)

Trh s hovězím a telecím masem v EU zaznamenal v roce 2016 další nárůst stavů skotu a s tím související zvýšení produkce a spotřeby hovězího masa. Výrazný podíl na růstu produkce hovězího masa mělo zvýšení porážek jatečných krav a jalovic vlivem zhoršené ekonomiky v odvětví mléka. Větší nabídka na trhu způsobila pokles cen všech kategorií skotu, přičemž nejvýrazněji se snížila cena jatečných jalovic. Zvýšená produkce byla kompenzována exportem. Chov skotu spojený s produkcí masa byl v ČR podporován ze zdrojů EU prostřednictvím přímých plateb zaměřených na citlivé komodity a současně také z národních zdrojů formou přechodných vnitrostátních podpor. Hovězí maso se do ČR dováželo z 89 % převážně chlazené

(převažovalo vykostěné maso a kompenzované čtvrti) a pocházelo především ze členských zemí EU (MZe, 2017a).

Dle údajů ČSÚ bylo k 31. prosinci 2017 evidováno 1 366 363 ks skotu, což představuje 2 % navýšení oproti roku 2016. Z toho počet krav ostatních vzrostl o 6,4 % na 205 847 ks a počet dojených krav se snížil o 0,5 %.

K 1.4.2017 došlo k meziročnímu růstu celkového počtu skotu o 0,4 % na 1 421 242 kusů. Od roku 2010 bylo právě v roce 2017 dosaženo nejvyššího stavu skotu za uvedené období. Na celkovém počtu krav, který v roce 2017 činil 585 897 ks, se krávy bez tržní produkce mléka podílely 36,9 %, podíl dojných krav dosáhl 63,1 % (Josrová, 2018).

Tabulka č. 3

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1.4.2017 (v ks)

Kategorie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2017*
Skot celkem	1 349 286	1 343 686	1 352 685	1 352 822	1 373 560	1 407 132	1 415 658	1 421 242	1 366 363
Krávy dojené	383 523	373 832	373 136	367 327	372 632	376 144	372 510	369 802	365 461
Krávy bez tržní produkce mléka	167 722	177 704	178 089	184 597	191 331	203 958	211 237	216 095	205 847
Krávy celkem	551 245	551 536	551 223	551 924	563 963	580 102	583 747	585 897	571 308

Pramen : ČSÚ - *Soupis hospodářských zvířat* Poznámka: *stav k 31.12.2017 dle výkazu ČSÚ - Chov skotu

Vývoj nabídky a poptávky po hovězím masu závisí nejen na výši poptávky na domácím trhu, ale také na možnosti exportu masa, především živého skotu na zahraniční trhy. Dalším důležitým faktorem ovlivňujícím výrobu je míra výše evropských a národních dotací, které mohou být poskytovány jednotlivým chovatelům skotu.

V roce 2017 dosáhla výroba hovězího masa 165,7 tis. t živé hmotnosti. V porovnání s rokem 2016 se výroba snížila o 4,7 % (7,6 tis. t živ. hm.). Dovoz se meziročně zvýšil o 12,1 % (8,4 tis. t živ. hm.) na 78,1 tis. t živ. hm. a dosáhl tak nejvyšší úrovně od roku 2010. Odhad na rok 2018 udává, že výroba hovězího masa bude stagnovat. Bilanci výroby a spotřeby hovězího masa lze porovnat v tabulce č. 4.

Vývoj produkce se poslední roky meziročně zvyšuje. V roce 2017 se produkce zvýšila oproti roku 2016 o 1,8 % vzhledem k vyšší výrobě hovězího masa šesti nejvýznamnějšími světovými producenty (USA, Brazílie, EU, Čína, Indie

a Argentiny. Podíl jednotlivých producentů hovězího a telecího masa na celkové světové produkci v roce 2016 lze shlédnout v grafu č. 2 (Josrová, 2018).

Tabulka č. 4

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (v tis. t živé hm.)

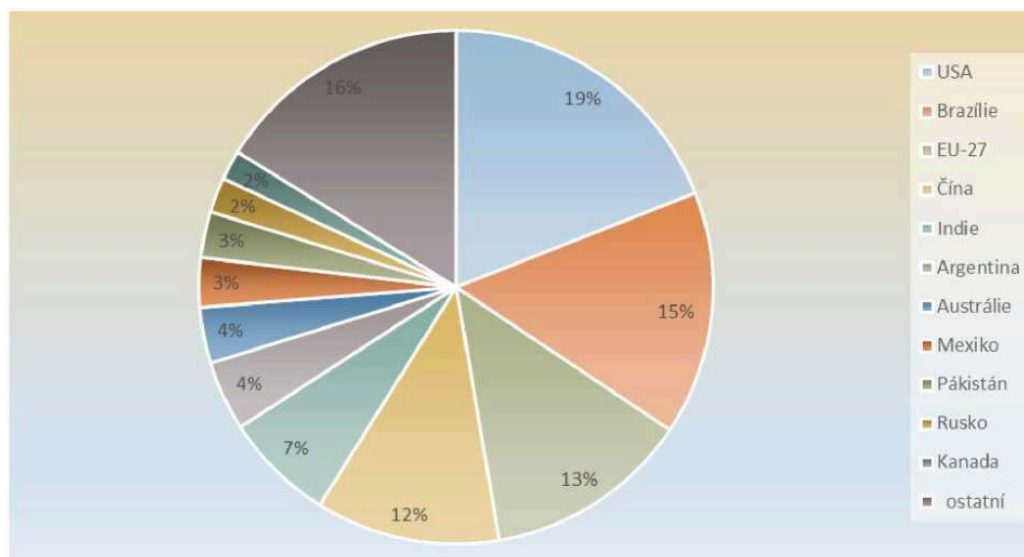
Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Počáteční zásoba	11,8	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8	7,5	6,3	5,1
Výroba	170,6	170,3	170,8	164,0	169,6	174,7	173,3	165,7	164,0
Dovoz	43,1	43,2	37,7	42,4	44,8	47,2	69,7	78,1	80,0
Celková nabídka	225,7	224,8	220,3	213,5	223,1	230,7	250,6	250,1	249,1
Domácí spotřeba	149,3	139,7	129,9	112,2	121,1	117,9	128,7	136,3	134,0
Vývoz	65,1	73,1	83,5	92,6	94,6	105,3	116,2	108,7	110,0
Celková poptávka	214,4	212,8	213,4	204,8	215,7	223,2	244,9	245,0	244,0
Konečná zásoba	11,3	11,8	7,1	8,7	8,8	7,5	4,5	5,1	5,1
Soběstačnost	114,5	121,6	131,5	146,2	140,3	148,2	134,7	121,6	122,4

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZE, celní statistika

Poznámka: Koeficient přepočtu z živé hmotnosti na jatečnou 0,54 *odhad

Graf č. 2

Podíl jednotlivých producentů hovězího a telecího masa na celkové světové produkci v roce 2016

Pramen: USDA-FAS

2.1.3 SITUACE NA TRHU S VEPŘOVÝM MASEM

Maso je nedílnou součástí pestré a vyvážené výživy člověka, jenž je jedním z hlavních předpokladů zdravého tělesného vývoje každého jedince. Navíc pohled na čerstvě připravenou pečínku dokáže pohladit na duši velkou část naší populace. Vepřové maso je jedna ze základních výrobních surovin, ale také součástí řady legendárních pokrmů.

Stupka et al. (2009) uvádí, že v chovu hospodářských zvířat, respektive v živočišné výrobě, se chov prasat jeví jako nejvíce rentabilní vyznačující se multiparitou, krátkým generačním intervalem a četností.

V České republice má chov prasat dlouholetou tradici a patří ke stabilním úsekům živočišné výroby. Jeho hlavní úkol tkví v produkci vysoce kvalitního vepřového masa, které musí splňovat všechny požadavky jak ze strany zpracovatelů, tak konečného konzumenta.

Trh s vepřovým masem v ČR byl silně ovlivněn nepříznivým vývojem této komodity v celé EU. Převis nabídky nad poptávkou vepřového masa v Unii, který se odrazil v poklesu cen, negativně ovlivňoval od konce roku 2014 až do první poloviny roku 2016 ekonomiku chovu prasat také v ČR. Vývoj v komoditě vepřové maso v naší zemi byl charakterizován redukcí stavů prasat i prasnic, mírným růstem celkové výroby, poklesem porážek a pokračujícím růstem dovozů masa, který se promítl v dalším zhoršení bilance zahraničního obchodu. Obdobně jako ve většině členských zemí EU se také v ČR začaly ceny jatečných prasat výrazněji zvyšovat až ve druhé polovině roku 2016 (MZe, 2017a).

Celkový stav prasat v České republice k 1. dubnu 2017 dosáhl podle Soupisu hospodářských zvířat Českého statistického úřadu 1 491 tis. kusů a stav prasnic 91 tis. kusů. V meziročním srovnání to oproti roku 2016 znamenalo pokles o 119 tis. ks prasat (7,4 %) a 6 tis. ks prasnic (6,2 %). Naopak byl ke konci prvního čtvrtletí 2017 zaznamenán mírný nárůst celkových stavů prasat oproti počátku roku, a to díky osvěžení CZV na tuzemském trhu od druhé poloviny roku 2016.

Pokles celkových stavů prasat i stavů prasnic v posledních letech, nastal v důsledku zvýšení dovozu vepřového masa do ČR se zatím nestabilizoval. Snížení celkových stavů prasat není příběh „pouhého“ zlepšování kvalitativních ukazatelů, to není důsledek šlechtitelského úsilí, zvyšování přírůstků, snižování spotřeby krmiv a zlepšování reprodukčních ukazatelů, ale odrazem nabídky a poptávky jatečných

prasat, a to nejen v České republice, ale i v ostatních zemích, jejichž trh má vliv i na český trh s vepřovým masem a jatečnými prasaty (Stupka et al., 2009).

Vývoj v komoditě vepřové maso byl od června 2016 charakterizován oživením tohoto odvětví. V roce 2015 byla celková výroba vepřového masa 309,8 tis. tun ž. hm., v následujícím roce 310,5 tis. tun ž. hm. (+ 2,3 %). V roce 2016 činil podíl dovozu na domácí spotřebě 62,1 %, participace vývozu na domácí výrobě byla 30,2 % (Vališ, 2018).

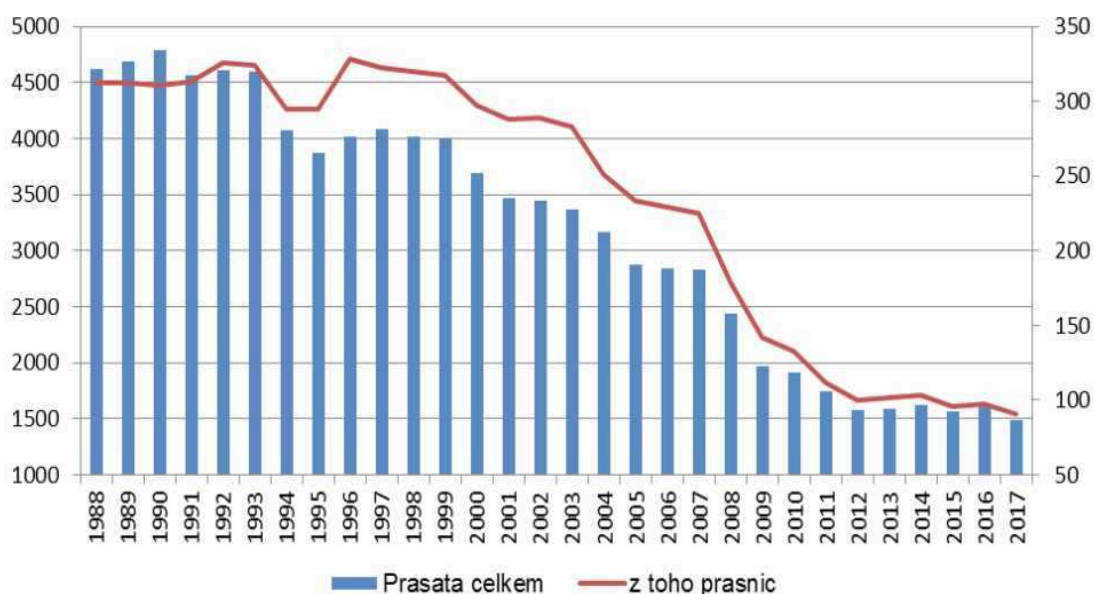
Dle Mácové (2018) chov prasat od počátku 90. let zaznamenal útlum. Po rozdělení Československa se v České republice chovalo více než 4,5 mil. (4 599 tis.) kusů. Od té doby mají jejich stavy v Česku stále klesající tendenci až k minimální hodnotě 1 491 tis. ks pro rok 2017. Současné stavy prasat tvoří méně než třetinu jejich počtů v roce 1993. Na sto hektarů orné půdy v roce 2017 u nás připadalo 60 prasat.

V roce 2016 byl sektor chovu prasat a produkce vepřového masa ČR do značné míry ovlivněn nepříznivou situací v této zemědělské komoditě v celé EU. Především pokles evropských cen zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat, vyvolaný převisem nabídky nad poptávkou vepřového masa, negativně ovlivňoval do prvního pololetí roku 2016 ekonomiku chovu prasat v ČR (Vališ, 2018).

Na základě výsledků Ministerstva zemědělství, jak zobrazuje Graf č. 3 a uvádí Tabulka č. 5, dochází k neustálému poklesu celkového stavu prasat, a tím i stavu prasnic. Celkové stavy prasat ovlivňuje růst nákladů na chov jako jsou krmné směsi, energie, odpisy apod., dále výkyv cen zemědělských výrobců za jatečná prasata a dovozy živých prasat a vepřového masa (Vališ, 2018).

Graf č.3

Vývoj stavů prasat a prasnic v ČR v letech 1988 – 2017 (tis. ks)

Pramen: ČSÚ

Zdroj: MZe – Situační a výhledová zpráva Vepřové maso 2017

Tabulka č. 5: Vývoj stavů prasat v ČR v letech 2014 – 2017 (tis. ks)

Rok	prasata celkem k 1.4.	z toho prasnice k 1.4.	prasata celkem k 31.12.	z toho prasnice k 31.12.
2014	1617	103	1607	98
2015	1560	96	1555	96
2016	1610	97	1479	91
2017	1491	91	-	-

Zdroj: MZe (2017)

Vývoz vepřového masa ovlivnilo také rozhodnutí Ruska, které v lednu 2012 zavedlo zákaz dovozu živých prasat a vepřového masa v souvislosti s výskytem afrického moru prasat v některých zemích Evropské unie. V srpnu 2014 navíc přidalo vepřové maso a některé další položky na sankční seznam, nicméně se stále odvolávalo na sanitární a fytosanitární opatření povolená podle pravidel WTO (Světová obchodní organizace). Vzhledem k tomu, že Rusko v posledních letech investovalo obrovské prostředky mj. i do rozvoje vepřinů a celého masného průmyslu, díky čemuž dosáhlo

téměř 100 % soběstačnosti, bylo by bláhové si myslet, že si na trh pustí levnější a kvalitní evropskou konkurenci (MZE, 2017b).

Hrbek (2018) uvádí, že se ve druhém čtvrtletí 2018 vyrobilo 111 tis. tun masa. Z toho 53 tis. tun vepřového. Porážky prasat meziročně klesly. Toto snížení bylo ovlivněno výrazným nárůstem vývozu živých jatečných prasat: „*Naši zemědělci začali více vyvážet živá zvířata. Hlavně selata a jatečná prasata. Saldo zahraničního obchodu se živým vepřovým dobytkem je tak vyrovnané. Pokud jde o selata, vývoz směřuje do Rumunska, Maďarska a Německa. Vývoz jatečných prasat je orientován na Slovensko, Maďarsko a Německo.*“ (Báčová, 2018).

2.1.4 SITUACE NA TRHU S ROSTLINNÝMI KOMODITAMI

Obilniny

Obilniny jako hospodářská skupina plodin mají zcela mimořádné postavení v celém vývoji zemědělství od samého počátku (8 – 10 tis. let př. n. l.).

Botanicky patří do čeledi lipnicovitých. Skutečnost, že obilniny byly od počátku zemědělství a dlouho prakticky jako jediné plodiny, které živily lidstvo, má celou řadu příčin a důvodů, které lze v základě rozdělit na biologické a z nich vyplývající hospodářské. Nejedná se tedy o jednotlivé, byť třeba velmi významné faktory, ale o jejich komplex (Diviš et al., 2010).

Beranová a Kubačák (2010) uvádějí, že obiloviny jsou kulturní druhy rostlin, jež se pěstují převážně pro velká a těžká zrna. Slouží jednak jako potravina, jednak jako krmivo pro dobytek a hospodářské zpracování (slad, škrob). K základním obilovinám patří pšenice, žito, ječmen a oves, v širším smyslu se k nim řadí také kukuřice, různá prosa, rýže a jiné trávy.

Obiloviny výrazně ovlivňují výživovou bilanci světové populace ve všech světadílech a co do masovosti konzumu mají mezi ostatními zemědělskými produkty výsadní postavení, a to jak v uplatnění pro přímou lidskou výživu (především pšenice a rýže), tak i jako krmné obilí pro výživu hospodářských zvířat, kde nepřímo ovlivňují produkci masa, mléka a do značné míry i tuků. Tak např. využití pšenice pro lidskou

výživu činí celosvětově 66 %, v ČR 35 %, u žita celosvětově připadá na lidskou výživu 33 %, v ČR 92 % (M. Pelikán, L. Sáková, 2001).

Pelikán a Sáková (2001) dále uvádějí, že v České republice jsou obiloviny nejdůležitější a nejrozšířenější zemědělskou plodinou, zaujímající více než 50 % veškeré orné půdy.

Podle údajů ČSÚ, uvedených v tabulkách č. 6, 7 a 8, lze pozorovat celkové sklizně obilovin, hektarové výnosy a osevní plochy v České republice za roky 2012 – 2016. Nejvyšší sklizeň obilovin proběhla v roce 2014 v celkové výši 8 779,3 tis. tun, a tím je řazena mezi vysoce nadprůměrné sklizně v ČR. Největší plochy obilovin v roce 2016 zastupuje pšenice s plochou 1 351 910 ha, dále ječmen s plochou 325 725 ha, kukuřice na zrno s plochou 79 303 ha, triticales s plochou 39 595 ha, oves s plochou 37 566 ha, žito s plochou 20 951 ha a ostatní obiloviny s plochou 9 059 ha (ČSÚ, 2017).

Tabulka č. 6

Sklizeň zemědělských plodin v tis. t.

Plodina	2010	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr let
							2012– 2016
Obiloviny celkem	6 877,6	6 595,5	7 512,6	8 779,3	8 183,5	8 596,4	7 933,5
pšenice	4 161,6	3 518,9	4 700,7	5 442,3	5 274,3	5 454,7	4 878,2
žito	118,2	147,0	176,3	129,1	107,9	104,4	132,9
ječmen	1 584,5	1 616,5	1 593,8	1 967,0	1 991,4	1 845,3	1 802,8
oves	138,2	172,0	139,1	152,2	154,6	132,2	150,0
triticales	171,2	190,4	214,2	243,9	202,6	193,2	208,9
kukuřice na zrno	692,6	928,1	675,4	832,2	442,7	845,8	744,8
ostatní obiloviny	11,3	22,7	13,2	12,5	10,0	21,0	15,9

Zdroj: ČSÚ, 2017

Tabulka č. 7

Hektarové výnosy sklizně zemědělských plodin t/ha

Plodina	2010	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr let
							2012– 2016
Obiloviny celkem	4,70	4,53	5,32	6,23	5,89	6,33	5,65
pšenice	4,99	4,32	5,67	6,51	6,36	6,50	5,88
žito	3,91	4,81	4,70	5,13	4,91	4,98	4,88
ječmen	4,07	4,23	4,57	5,61	5,44	5,67	5,08
oves	2,64	3,39	3,19	3,60	3,65	3,52	3,46
triticale	3,73	4,31	4,58	5,03	4,72	4,88	4,70
kukuřice na zrno	6,71	7,78	6,97	8,43	5,54	9,79	7,74
ostatní obiloviny	1,31	1,91	1,32	1,47	1,47	2,31	1,72

Zdroj: ČSÚ, 2017

Tabulka č. 8

Osevní plochy zemědělských plodin (stav k 31. 5.) v ha

Plodina	2010	2012	2013	2014	2015	2016
Obiloviny celkem	1 459 505	1 444 668	1 428 171	1 411 314	1 403 430	1 351 910
pšenice	833 577	815 381	829 393	835 941	829 820	839 710
žito	30 249	30 557	37 498	25 137	21 980	20 951
ječmen	388 925	382 330	348 992	350 518	365 946	325 725
oves	52 278	50 770	43 559	42 289	42 395	37 566
triticale	45 871	44 200	46 816	48 497	42 891	39 595
kukuřice na zrno	99 945	109 565	111 931	100 453	93 575	79 303
ostatní obiloviny	8 661	11 865	9 984	8 478	6 824	9 059

Zdroj: ČSÚ, 2017

Cukrovka

Z biologického hlediska je cukrovka mnoholetá opakovaně plodící bylina, která vytváří plodonosné, jednou plodící stonky, které po dozrání semen odumírají. Ze spících pupenů na hlavě bulvy se v dalším roce mohou vytvořit nové stonky. Z této biologické víceletosti řepy se však v polní výrobě využívají jen první dva roky, a proto je z hospodářského hlediska cukrovka považována za dvouletou rostlinu (Diviš et al, 2010).

Prugar et al. (2008) uvádí, že cukrovka patří mezi nejproduktivnější plodiny mírného zeměpisného pásma. V té době dosahoval více než desetinásobku výnosu cukru oproti počátku svého pěstování před více než 170 lety. Vyprodukovaný cukr a vedlejší produkty jsou cennou obnovitelnou surovinou pro potravinářský fermentační průmysl i pro produkci pohonných látek (etanolu).

Cukrovka je pěstována hlavně jako technická plodina a surovina na výrobu cukru. V malé míře je využívána ke krmným účelům (bulvy, chrást, vedlejší produkty z cukrovaru, řízky a melasa). V poslední době jsou sledovány možnosti využít cukrovku k výrobě lihu, respektive ETBE (etyl-terciál-butyl-éter) přísady využitelné v pohonných hmotách. Ověřují se další možnosti využití cukrovky v chemii, na výrobu krmných kvasnic atd. (Tichá a Vyzínová, 2006).

Cukr se na území dnešní ČR začal vyrábět v roce 1787. V roce 2017 je to tedy již 230 let existence této tradiční české komodity. Cukr patřil mezi první komodity v EU, které byly regulovány tzv. Společnou organizací trhů (již od roku 1968). Tento systém regulace ve svých rozhodujících částech (kvóty cukru a minimální cena cukrové řepy) skončily 30. září 2017. Současná plocha cukrové řepy se pohybuje okolo 60 tisíc hektarů včetně využití pro výrobu kvasného lihu. Roční spotřeba cukru je přibližně 360 tisíc tun, výroba se v 7 cukrovarech pohybuje okolo 500 tisíc tun. ČR je tak nadále zemí ve výrobě cukru soběstačnou (MZe, 2017c).

Odhadovaná sklizeň cukrové řepy v roce 2018 je 3 463 tisíc tun, tj. o pětinu nižší než v r. 2017, a to především kvůli 20% poklesu hektarových výnosů a také kvůli mírnému snížení výměry. Očekávaná úroda cukrovky je o 14 % nižší v porovnání s pětiletým průměrem sklizní (Kolářová, 2018).

Brambory

Brambory představují nedílnou součást jídelníčku většiny obyvatel České republiky. Ta sice nepatří celkovou spotřebou konzumních brambor na jednoho obyvatele (do 70 kg) ke státům s největší spotřebou, jako je tomu třeba v případě Irska, Velké Británie, či Polska, ale úroveň spotřeby se může řadit mezi takové bramborářsky vyspělé země, jako jsou Nizozemí a Německo (Prugar et al., 2008).

Brambory mají vysokou produkční schopnost organické hmoty, která obsahuje důležité látky pro výživu lidí, hospodářských zvířat a pro zpracovatelský průmysl.

Jejich pěstování má kladný vliv na úrodnost půdy a příznivě působí na výnosy ostatních plodin v osevním postupu. Podle užití rozdělujeme brambory do „užitkových směrů“. Brambory konzumní (rané a ostatní) jsou určeny pro přímou spotřebu k lidské výživě, brambory na potravinářské (zušlechtěné) výrobky jsou určeny pro průmyslovou úpravu na výrobky mokré, zmražené, smažené, sušené (loupané brambory, hranolky, lupínky, kaši, knedlíky apod.), brambory průmyslové se používají pro zpracování na škrob a líh, brambory sadbové a brambory krmné (Hamouz, 1994).

Odhadovaná sklizeň brambor na rok 2018 je ve srovnání s loňskou úrodou o 16 % nižší. Z hektaru se sklízí průměrně 25,4 tuny brambor, což je o 4 tuny méně než před rokem. Plocha osázená bramborami se navíc v porovnání s loňskem mírně zmenšila na 23 tisíc hektarů. „Letošní odhadovaná úroda brambor je třetí nejnižší v historii sledování. Méně brambor se sklídilo jen v letech 2013 a 2015. Ve srovnání s průměrem za posledních pět let je odhad sklizně brambor o 7 % nižší, hlavně kvůli poklesu výnosů,“ vysvětluje Dagmar Lhotská z odboru statistiky zemědělství ČSÚ (Kolářová, 2018).

Tabulka č. 9

Odhad sklizně brambor po dopočtu domácností k 15. srpnu 2018

Plodina	Plocha (ha)			Průměrný výnos (t/ha) (za ZS + D)	Celková sklizeň (t) (suma ZS+D)
	Zemědělský sektor (ZS)	Odhad za domácnosti (D)	ZS a D celkem		
Brambory celkem (vč. raných)	22 889	6 050	28 939	24,66	713 650
Brambory rané	1 038	1 250	2 288	23,05	52 740
Brambory mimo rané a sadbu	19 050	4 800	23 850	25,30	603 460
Brambory sadbové	2 801	-	2 801	20,51	57 450

Zdroj: ČSÚ, 2018

Olejniny

V evropském zemědělství dochází k nadprodukcí rostlinné výroby pro nutriční využití. Zemědělství v západních státech již nastoupilo nový směr, kdy kromě

klasických plodin pro potravinové využití se začínají rozšiřovat alternativní rostliny převážně pro využití nepotravinové. Tento trend je nevyhnutelný i pro naše, české zemědělství. Budeme nuceni přistupovat k radikálnějším inovacím v soustavě hospodaření na půdě. Jednou z možností je pěstování alternativních druhů rostlin včetně olejnin. Olejny jsou perspektivní surovinou pro potravinářský i chemický průmysl. Dochází ke snahám nahrazovat dosud užívanou ropu rostlinnými oleji. Řada rostlinných druhů, z nichž lze získat olej, se výrazně liší obsahem oleje, mají rozdílné dominantní mastné kyseliny i odlišnou vhodnost pro pěstování v různých půdně-klimatických podmínkách (P. Baranyk et al., 2010).

M. Pelikán a L. Sáková (2001) uvádějí, že jsou olejny botanicky různorodé rostliny, mající z hospodářského hlediska velmi důležitou vlastnost, a to že ve svých plodech, semenech, příp. jiných částech rostliny obsahují lipidy (tuky) v takovém množství, že je rentabilní je průmyslově získávat (lisováním nebo extrakcí). U nás se olejny pěstují výhradně jako jednoleté polní plodiny (řepka, slunečnice, mák, hořčice, len olejný), v některých světových oblastech jsou zdrojem tuků plody či semena dřevin či trvalých rostlin (olivovník, palma olejná, kokosová, bavlník aj.). Rostlinné tuky a oleje patří mezi důležité složky potravy, jsou rovněž surovinou pro četné zpracovatelské technologie (kosmetický, farmaceutický, chemický průmysl, výroba paliv aj.) a výrobní zbytky po tuku jsou hodnotným krmivem.

Světová produkce tuků a olejů činí 80-85 mil. t za rok, z toho:

- rostlinných tuků a olejů	64,5 mil. t
- živočišných tuků (sádlo, máslo, lůj)	18,5 mil. t
- rybí tuky	1,4 mil. t

V marketingovém roce 2016/2017 dosáhla světová produkce nejsledovanějších druhů olejnin 573,7 mil. t.. Ke světově nejpěstovanějším olejinám patří dlouhodobě sója, řepka, semeno bavlníku, podzemnice olejná slunečnice, palmová jádra a kopra. Zpracováním produkce hlavních druhů olejnin z roku 2016/2017 bylo vyrobeno přibližně 188,6 mil. t. rostlinných olejů a 321,3 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů (Liška, 2017).

Odhady Českého statistického úřadu uvádějí, že pro marketingový rok 2017/2018 dosáhla osevní plocha olejnin v České republice 479,5 tis. ha. V porovnání s předchozím rokem jde o rozšíření ploch o 2 %. Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejnin v ČR jsou zobrazeny v tabulce č.10.

Tabulka č. 10

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejnin v ČR

Marketingo- vý rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
2009/10	486 533	486 533	2,63	1 279 618
2010/11	490 420	490 420	2,37	1 160 093
2011/12	464 405	464 405	2,55	1 183 736
2012/13	470 819	470 819	2,57	1 210 710
2013/14	486 908	486 908	3,15	1 533 659
2014/15	464 274	464 274	3,54	1 644 058
2015/16	446 022	446 022	3,04	1 355 001
2016/17	470 178	470 178	3,14	1 476 483
2017/18 ¹⁾	479 523	479 523	2,75	1 318 688

Pramen: ČSÚ, 2018

Poznámka: ¹⁾hektarový výnos a celková produkce - kvalifikovaný odhad MZe ČR

Luskoviny

Pěstování luštěnin se datuje už před cca 9000 lety na Předním východě. Nejstaršími luštěninami jsou hrách a čočka. Čočka se sbírala i v pozdním paleolitu v Řecku. Ve střední Evropě se začaly šířit v 6. – 5. tisíciletí před n. l. (Beranová a Kubačák, 2010).

Luskoviny jsou jednoleté druhy rostlin čeledi Fabaceae – bobovité. Pro potravinářské účely se používá téměř 60 domestikovaných druhů. V České republice je v současné době pěstováno jen několik druhů luskovin. Jedná se zejména o hrách stý a v menších objemech i o sóju a lupinu. Ostatní druhy tj. bob, vikve, fazol a jiné dříve pěstované luskoviny jsou v současnosti už jen na velmi malých plochách. Luštěninami se nazývají vyluštěná zralá semena luskovin. Jako potraviny se konzumují také čerstvé nezralé plody (lusky) a semena některých druhů.

Luštěniny jsou z nutričního hlediska velmi hodnotnou potravinou. Jsou významným zdrojem bílkovin (20 – 25 %, sójové boby až 40 %). Dále obsahují řadu vitaminů skupiny B, některé minerální látky (zejména Ca, Fe, P, K, Zn, Mg, Cu) a vlákninu. Mají, s výjimkou sóji, nízký obsah tuku, který má příznivé složení mastných kyselin (Prugar et al., 2008).

Luštěniny mají nezastupitelné místo ve výživě člověka a jejich složení je prospěšné lidskému zdraví. Dobře zasytí, nemají mnoho kalorií, obsahují velké

množství rostlinných bílkovin, antioxidantů, minerálních látek a vitamínů. Využívají se k prevenci chronických onemocnění a obezity.

Pěstování luskovin také podporuje udržitelné zemědělství. Mimo jiné totiž vážou vzdušný dusík a zlepšují úrodnost půdy. Nezapustitelné místo mají proto v konvenčních osevních postupech i v ekologickém hospodářství jako vynikající předplodina, která snižuje spotřebu dusíkatých hnojiv (MZe, 2018b).

Dostálová (2016) uvádí, že spotřeba luštěnin stagnuje po řadu let mírně nad 2 kg/osobu/rok a měla by se zvýšit. Důvody nízké spotřeby luštěnin je způsobená senzorickými vlastnostmi luštěnin a trávicími potížemi po jejich konzumaci.

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v předchozích letech se však jejich plochy převážně snižovaly. K pozitivní změně přinášející oproti předchozím rokům vzestup výměry luskovin, došlo až se změnou SZP v posledních 2 letech. Po výrazném propadu, kdy výměra luskovin v předchozích letech klesla na cca 20 tis. ha, byly v roce 2015 luskoviny vysety na výměře cca 33 tis. ha, což představuje 1,2 % orné půdy a v roce 2016 na výměře cca 36 tis. ha, což představuje 1,4 % orné půdy. V roce 2017 byly luskoviny vysety na výměře 43 tis. ha, což představuje 1,7 % orné půdy (MZe, 2018c).

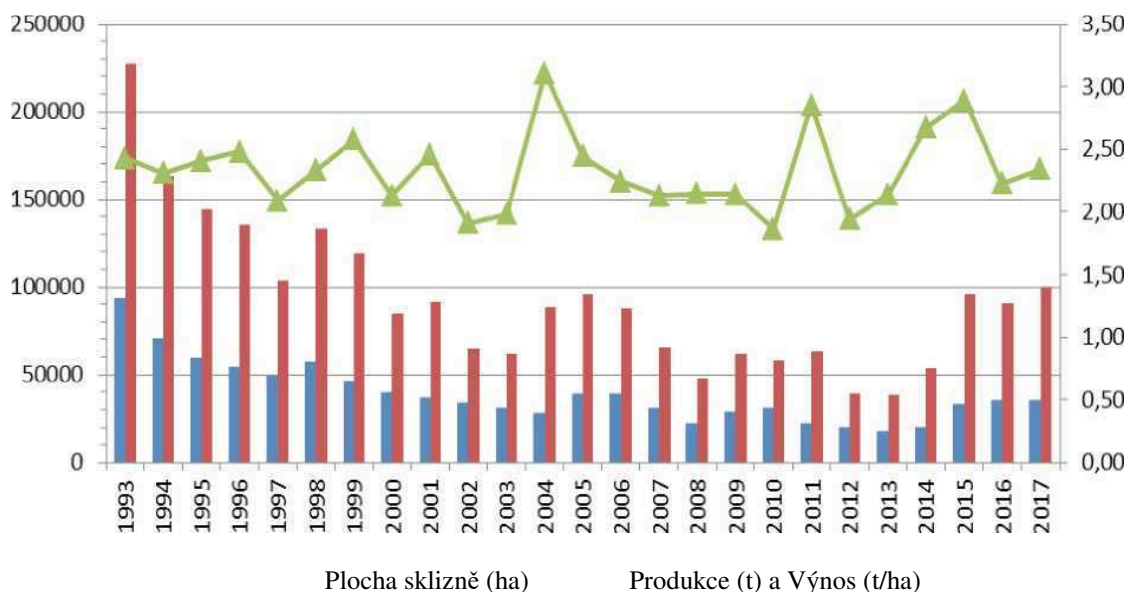
V rámci dovozu luštěnin do ČR převažuje dovoz jedlých luštěnin tj. fazolu, hrachu a čočky v objemech kolem 3 000–6 000 t fazolu, 3 000–7 000 t hrachu a 8 000 t čočky. Tento import jedlých luštěnin má určitý vliv na domácí spotřebu v potravinářství a projevuje se také v reexportu především na Slovensko, kam exportujeme zhruba 900 t fazolu a 700–1000 t čočky. Čočka se do ČR importuje především z Kanady, fazol obecný hlavně z Etiopie, Číny a Myanmaru, ostatní druhy fazolu hlavně z Číny (MZe, 2018c).

V České republice se v roce 2017 sklídilo celkem 100 417 tun z 42 857 ha, kdy výnos činil 2,34 tun na hektar (ČSÚ, 2018).

Vývoj výroby luskovin v České republice za roky 1993 – 2017 lze sledovat v následujícím grafu č. 4.

Graf č. 4

Vývoj výroby luskovin 1993 - 2017

Pramen: ČSÚ, 2018

2.2. NÁKLADY NA ŽIVOČIŠNOU A ROSTLINNOU VÝROBU

2.2.1 ZÁKLANÍ POJMY

Náklady

Náklady jsou v penězích vyjádřená spotřeba výrobních činitelů a jiných vynaložených prostředků v souvislosti s dosažením výnosů, což musí být účetně doloženo, neboť náklady snižují základ pro výpočet daně z příjmů. Náklady se třídí např. podle druhu spotřebovaného výrobního činitele na nákladové druhy (spotřeba materiálu, mzdy, odpisy aj.), podle souvislosti změn objemu výroby se změnou nákladů, zda lze náklady přiřadit bezprostředně k danému jednotlivému výrobku či nikoli (Synek et al., 1999).

Náklady jsou také dle Poláčkové (2010) definovány jako peněžní vyjádření spotřeby majetku, včetně opotřebení dlouhodobého majetku, živé práce (mzdy) a cizích služeb nakoupených od jiných podniků.

Náklady je nutné odlišit od peněžních výdajů, které představují úbytek peněžních fondů podniku (stavu hotovostí, peněz na účtech v bance) bez ohledu na účel jejich použití, např. nákup stroje je peněžním výdajem, ale není nákladem.

Výkony

Výkony se rozumějí výrobky, práce nebo služby vymezené množstvím, časem nebo jiným způsobem, a to buď realizované (odbytové výkony) nebo předávané uvnitř podniku (vnitropodnikové výkony) (Poláčková et al., 2010).

Výnosy

Synek et al. (1999) definují výnosy jako peněžní vyjádření výsledků plynoucích z provozování podniku (zejm. tržby z prodeje) za určité období. Jsou protipólem nákladů.

Výnosy jsou výrobky nebo služby (výsledkem činnosti podniku) v peněžní formě za určité období bez ohledu na to, zda byly v uvedeném období zúčtovány (Vochozka, Mulač et al., 2012)

Výrobní (provozní) režie

Dle Synka et al. (2011) výrobní režie zahrnuje nákladové položky související s řízením a obsluhou výroby, které nelze stanovit přímo na kalkulační jednici. Patří sem především režijní mzdy, opotřebení nástrojů, odpisy hmotného investičního majetku, spotřeba energie, náklady na opravy, náklady na technický rozvoj, režijní materiál.

Správní režie

Do položky správní režie patří nákladové položky související s řízením podniku, závodu nebo obdobného organizačního útvaru jako celku, jako odpisy správních budov, platy řídicích pracovníků, poštovné a telefonní poplatky, pojištění aj. (Synek et al., 2011).

Kalkulační jednice

Kalkulační jednice je určitý výkon (výrobek, polotovar práce nebo služba) vymezený měřicí jednotkou, např. jednotkou množství ks (kusy), hmotností (kg), délkou (m), plochy (m²), času (h) apod. Mohou to být výkony odbytové prodávané mimo podnik, nebo vnitropodnikové, předávané uvnitř podniku (Synek et al., 2011).

Poláčková et al. (2010) definuje kalkulační jednici jako výkon určitého druhu, popř. i jakost, objemově vymezený určitou, obvykle naturální jednotkou výkonu (jednotkou množství, hmotnosti, plochy, objemu, času, délky apod.).

Výsledek hospodaření podniku

Výsledek hospodaření podniku tvoří rozdíl mezi výnosy a náklady podniku za určité období. Jsou-li výnosy vyšší než náklady, označujeme jej jako zisk, jsou-li výnosy nižší než náklady, označujeme jej jako ztrátu (Synek et al., 1999).

Hospodářský výsledek (zisk) je jedním z klíčových ukazatelů úspěšnosti hospodářské činnosti podniku za sledované období. Zisk je motivem podnikání, rozhodovacím kritériem při řízení podniku, finančním zdrojem pro rozvoj podniku, základem pro rozdělování čistých důchodů a základem pro motivaci zaměstnanců (Vochozka, Mulač et al., 2012).

Kalkulační vzorec

Synek et al. (2011) uvádí, že jednotlivé složky nákladů se vyčísľují v kalkulačních položkách. Doporučené kalkulační položky obsahuje všeobecný kalkulační vzorec, který, i když není závazný a jeho struktura je věcí podnikatelského subjektu, je používán většinou podniků v České republice. Má tyto položky:

- přímý materiál,
- přímé mzdy,
- ostatní přímé náklady,
- výrobní (provozní) režie – vlastní náklady výroby,
- správní režie – vlastní náklady výkonu,
- odbytové náklady – úplné vlastní náklady výkonu,
- zisk (ztráta) – cena výkonu.

2.2.2. Členění nákladů

Předpokladem účinného řízení nákladů je jejich podrobnější rozčlenění. Členění nákladů musí být účelné a mít vztah k řešení určitého problému (Poláčková et al., 2010).

Náklady můžeme rozdělovat následovně:

1. Druhové třídění nákladů

Druhové třídění je soustřeďování nákladů do stejnorodých skupin spojených s činností jednotlivých výrobních faktorů (materiál, práce, investiční majetek). Základními nákladovými druhy jsou: spotřeba surovin a materiálu, paliv a energie, provozních látek; odpisy budov, strojů, výrobního zařízení, nástrojů, nehmotného investičního majetku; mzdové a ostatní osobní náklady, jakožto mzdy, platy, provize, sociální pojištění; finanční náklady, jakožto pojistné, placené úroky, poplatky aj. a náklady na služby, jakožto opravy a udržování, dopravné, cestovné (Synek, 2007).

2. Účelové třídění

Fibírová, Šoljaková a Wagner (2007) uvádí, že účelové členění nákladů sleduje vynaložené náklady v úzkém spojení s příčinnými souvislostmi vzniku nákladů, s úzkou vazbou k vlastnímu procesu tvorby výkonů, tedy s věcnými a technickoekonomickými vztahy uvnitř podnik, ve vztahu ke konkrétním útvarům, výkonům a činnostem. Účelové členění nákladů lze sledovat na rozdílné úrovni a podrobnosti. Členění nákladů na technologické a na obsluhu a řízení je prvním krokem v podrobném účelovém členění nákladů.

3. Náklady členěné na jednicové a režijní

Členění nákladů na jednicové a režijní navazuje na členění nákladů na technologické a na obsluhu a řízení, je jejich podrobnějším členěním.

Jednicové náklady jsou částí technologických nákladů, které jsou příčinně vyvolány vytvořením každé konkrétně definované jednotky výkonu. Na základě rozpoznání příčinné souvislosti vzniku výkonu a jeho jednicových nákladů je možné stanovit nákladový úkol jednicových nákladů pomocí norem spotřeby ekonomický zdrojů (spotřeby materiálu, práce, energie, služeb) a ocenění této naturální spotřeby.

Režijní náklady jsou náklady, u kterých není možné vyjádřit jejich bezprostřední vztah ke konkrétní jednotce výkonu jako nositeli nákladů, jsou to naopak společné náklady druhu výkonu, skupiny výkonů, útvar atd. Rozpočet režijních nákladů je nástrojem řízení nákladů, které jsou nezbytné pro zajištění konkrétního druhu výkonu (náklady na design výrobku, odpisy jednoúčelových zařízení), skupiny výkonů

a útvarů jako celku (odpisy víceúčelových zařízení, mzdové náklady obsluhy, řídicích pracovníků apod.) (Fibírová, Šoljaková, Wagner, 2007).

4. Náklady členěné podle původu spotřebovaných vstupů

Spotřebované vstupy mohou pocházet z okolí podniku, např. spotřebovaný materiál, tyto náklady nazýváme **prvotní náklady** nebo též externí náklady.

Druhou skupinou jsou náklady **druhotné**, též interní, vznikají spotřebou vnitropodnikových výkonů, např. výroba páry nebo nářadí pro vlastní potřebu. Tyto náklady mají komplexní charakter, tzn., že skládají se z původních nákladových druhů (Synek et al., 1999).

5. Kalkulační členění nákladů

Dle Neplachové a Nováka (1996) je podstatou kalkulačního členění nákladů, přiřazování nákladů k určitému výkonu. Náklady se v kalkulacích zjišťují (stanoví) jako přímé a nepřímé.

Přímé náklady se ve výsledných kalkulacích vlastních nákladů zjišťují přímo na kalkulovaný výkon ve skutečné výši podle účetnictví. V předběžných kalkulacích se stanoví podle plánované spotřeby materiálu a práce (např. s použitím dostupných norem přímo na kalkulovaný výkon.

Nepřímé náklady se zjišťují ve výsledné a předběžné kalkulaci vlastních nákladů pomocí: závazně stanovené rozvrhové základny pro jejich rozvrh k jednotlivým výkonům, podnikatelským subjektem stanovené rozvrhové základny. Protože každé rozvrhování nepřímých nákladů znamená určitou nepřesnost, mělo by být snahou při kalkulaci vlastních nákladů umístit co nejvíce nákladových položek k přímým nákladům.

6. Náklady členěné podle závislosti na objemu výkonů

Podle závislosti na změnách objemu výroby třídíme náklady na variabilní (proměnné) a fixní (stálé).

Variabilní náklady se mění se změnami objemu výroby, např. jednicové mzdy, jednicový materiál.

Fixní náklady zůstávají na stejné úrovni bez ohledu na měnící se objem výroby (např. odpisy strojů, nájemné, úroky z úvěrů), změní se, a to skokem, až při změně výrobní kapacity (Synek et al., 1999).

7. Náklady podle podnikových funkcí

Dle Synka et al. (1999) se obvykle rozlišují podle hlavních podnikových funkcí jako náklady na pořízení, náklady a skladování, náklady na výrobu, náklady na správu a náklady na odbyt.

8. Další kategorie nákladů

Relevantní náklady jsou důležité z hlediska daného rozhodnutí, protože se při uskutečnění různých variant našeho rozhodnutí budou měnit.

Irelevantní náklady jsou pro dané rozhodnutí nedůležitými, protože změny varianty neovlivňuje jejich výši. Zvláštní formou relevantních nákladů jsou tzv. **rozdílové náklady**, vyjadřované jako rozdíl nákladů před uvažovanou změnou a po změně (Kráal, 2010).

Oportunitní náklady je hodnota, která musí být obětována, když zdroje (práce, kapitál) nejsou použity na nejlepší možnou alternativu. Nazýváme je též náklady ušlých příležitostí (Synek et al., 1999).

Dále Synek et al. (1999) uvádí, že v řízení podniku se používá mnoho dalších hledisek třídění nákladů a jejich kategorií, např. náklady technologické, náklady na obsluhu a řízení, explicitní a implicitní.

2.2.3 KALKULACE NÁKLADŮ

Kalkulace nákladů se řadí k základním nástrojům vnitropodnikového řízení. Jejich hlavními úkoly je zjištění nákladů vynaložených na jednotlivé výkony nebo stanovení nákladů na konkrétní výkony pro nadcházející období (Krutina, Novotná, 2009).

Dle Fibírové et al. (2011) se lze s uplatněním kalkulací setkávat téměř ve všech oblastech podnikatelské činnosti. Typickým příkladem jsou podniky s hromadnou či velkosériovou výrobou, kde se kalkulační systém aplikuje ve velkém rozsahu. Právě ve výrobních podnicích je způsob sestavování kalkulací jedním

z nejkomplicovanějších, neboť musí zachytit velmi složité postupy tvorby a prodeje výkonu. Primární funkcí kalkulací je řízení jednicových nákladů, které mají velmi podstatný význam u podniků s větším podílem nákladů jednicových v porovnání s náklady režijními.

Synek et al. (1999) uvádí, že kalkulace, pokud se uskutečňuje před provedením výkonu (určení nákladů), se označuje jako předběžná. Pokud se kalkuluje až po uskutečnění výkonů (zjištění nákladů), označuje se příslušná kalkulace jako výsledná.

Kalkulace nákladů poskytuje informace o „obsahu“ nákladů v jednotce výkonů, může být charakterizována:

- svým předmětem (konkrétní výkon),
- kalkulovaným množstvím (skutečným objemem výkonů, na něž je třeba náklady vztáhnout),
- způsobem přiřazování jednotlivých nákladů předmětu kalkulace (kalkulační metoda),
- strukturou, v níž bude uživateli poskytován výsledek (kalkulační vzorec).

Charakteristika kalkulačních metod v zemědělství

Předmětem kalkulace se dle Strouhala (2012) rozumí dílčí a finální výkony vyráběné konkrétním subjektem či poskytované spotřebiteli. Předmět kalkulace je vymezen kalkulační jednicí a kalkulovaným množstvím. Kalkulační jednice se určuje jako konkrétní jednotka výkonu stanovená měrnou jednotkou (druh, čas, jakost či jiné), ke které se přiřazují náklady (popř. jiné hodnotové veličiny).

Metody kalkulace dle Synka et al. (2011):

1. Kalkulace dělením

- prostá kalkulace dělením,
- stupňovitá (stupňová) kalkulace dělením,
- kalkulace dělením s poměrovými čísly.

2. Kalkulace přiřázkové

3. Kalkulace ve sdružené výrobě

- zůstatková (odečítací) metoda,
- rozčítací metoda,
- metoda kvantitativní výtěže.

4. Kalkulace rozdílová

- metoda standardních nákladů,
- metoda normová.

Níže budou rozepsány metody kalkulace ve sdružené výrobě, a to proto, že zemědělská výroba je většinou svých úseků výrobou sdruženou.

Zůstatková (odečítací) metoda

Tato metoda se použije, můžeme-li jeden z výrobků považovat za hlavní a ostatní výrobky za vedlejší (např. v cukrovaru je hlavním výrobkem cukr, vedlejšími výrobky jsou melasa a řízky). Metoda spočívá v tom, že od celkových nákladů za zúčtovací období se odečtou vedlejší výrobky oceněné prodejními cenami a zůstatek se považuje za náklady hlavního výrobku (Synek et al., 2011).

Odečítací metodu je vhodné použít ve sdružené výrobě s jediným hlavním výkonem, který doprovází vznik vedlejších produktů. Princip zjištění nákladů na hlavní výrobek spočívá v tom, že náklady na vedlejší produkty se odečtou od celkových nákladů. Ocenění vedlejších produktů se provádí z jejich prodejní ceny, která je ponížena o zisk v ceně již zakalkulovaný, nebo o zisk, který byl dosažen v průměru za celou výrobu (Sedláček, 2000).

Rozčítací metoda a metoda kvantitativní výtěže

Rozčítací metoda se užívá ve sdružené výrobě, ve které je výsledek tvořen výkony, jež jsou podle stupně důležitosti považované za hlavní či zhruba rovnocenné. Kalkulace konkrétního výrobku se následně vyvozuje z celkových nákladů podle schválených poměrových čísel. V praxi je nejčastěji využíváno prodejních cen výrobků (Sedláček, 2000).

Synek et al. (2011) uvádí, že tato metoda se použije, nemůžeme-li sdružené výrobky rozdělit na hlavní a vedlejší (např. ve mlýnech různé druhy mouky). Celkové náklady se rozčítají (rozvrhují) na jednotlivé výrobky podle poměrových čísel vypočtených z množství získaných výrobků nebo podle množství suroviny vstupující do jednotlivých výrobků nebo podle poměru technických vlastností či cen jednotlivých výrobků.

Kalkulace nákladů v rostlinné výrobě

Do nákladů na příslušnou plodinu se obecně zahrnují všechny náklady na pěstování počínaje podmínkou půdy a konče náklady na sklizeň a posklizňovou úpravu, včetně uložení plodiny do skladu. K nákladům na neskladované plodiny patří i náklady spojené s prodejem plodiny, tj. především odvoz odběrateli.

Do sklizňové plochy se pro účely kalkulace nákladů na 1 ha nezahrnuje přepočtená sklizňová plocha u plodin, které se sklízí dvakrát do roka. Náklady na 1 ha se zjišťují metodou dělením celkových nákladů na výkon a sklizňové plochy daného výrobního úseku. Z nákladů na 1 ha lze pomocí hektarového vypočítat náklady na jednotku výrobku, které umožňují pomocí srovnávacích rozborových metod analyzovat vlivy snižování nákladů a zvyšování výnosnosti.

Vlastní kalkulační jednicí výrobku v RV je obvykle 1 t za rok (mohl by být i 1 kg), u některých druhů zeleniny nebo ve školkařství lze kalkulovat náklady na 1 ks (Poláčková et al., 2010).

Kalkulační vzorec a náplň jednotlivých položek v rostlinné výrobě (uvedeny položky kalkulačního vzorce a návaznost na účtové skupiny a syntetické účty účtového rozvrhu), (Poláčková et al., 2010):

1. Nakoupená osiva a sadba	501
2. Vlastní osiva a sadba	613 MD
3. Nakoupená hnojiva	501
4. Vlastní hnojiva	613 MD
5. Prostředky ochrany rostlin	501
6. Ostatní přímý materiál	501 a 613 MD
7. Ostatní přímé náklady a služby	502, 503, 555, 562 a účty skupiny 51, 53, 54
8. Pracovní náklady celkem	účty skupiny 52
9. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551
10. Náklady pomocných činností	náklady vnitropodnikového účetnictví
11. Výrobní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
12. Správní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
13. Náklady celkem	položka 1 až 12

Kalkulace nákladů v živočišné výrobě

Dle Poláčkové et al. (2010) je smyslem kalkulace v živočišné výrobě schopnost vyjádřit vynaložené náklady jak na chované zvíře v každé fázi chovu, tak na produkty neživé povahy (mléko, med, vejce atd.). Protože v živočišné výrobě dochází ke značnému pohybu (meziproduktu) mezi různými kategoriemi zvířat, je nutné podchytit tento pohyb jak po stránce nákladové, tak naturální. Ve vzájemně provázaném výrobním řetězci se k jednotlivým stupňům meziproduktu postupně připojují externí náklady a přenášejí se do následných článků výroby.

Ke kalkulacím vlastních nákladů v chovu zvířat je v závislosti na účelu použití výsledku možné přistupovat minimálně ze dvou hledisek:

- Náklady jsou sledovány na chov jako celek bez členění na jednotlivé kategorie zvířat.
- Náklady jsou sledovány odděleně na stanovené kategorie zvířat.

Kalkulační vzorec a náplň jednotlivých položek v živočišné výrobě (uvedeny položky kalkulačního vzorce a návaznost na účtové skupiny a syntetické účty účtového rozvrhu), (Poláčková et al., 2010):

1. Nakoupená krmiva a steliva	501
2. Vlastní krmiva a steliva	613 MD
3. Léčiva a desinfekční prostředky	501
4. Ostatní přímý materiál	501 a 613 MD
5. Ostatní přímé náklady a služby	502, 503, 555, 562 a účty sk. 51, 53, 54
6. Pracovní náklady celkem	účty skupiny 52
7. Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	551
8. Odpisy dospělých zvířat	551
9. Náklady pomocných činností	náklady vnitropodnikového účetnictví
10. Výrobní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
11. Správní režie	náklady vnitropodnikového účetnictví
12. Náklady celkem	položka 1 až 12

2.3. FINANČNÍ PODPORA ZEMĚDĚLSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

2.3.1 CO JSOU DOTACE?

Dotace mají v zemědělství své ekonomické opodstatnění v případě, kdy se při volném působení tržních sil snižuje úroveň celospolečenského blahobytu (Svoboda, Lososová, Zdeněk, 2017). Svatoš (1999) definuje dotace jako ocenění veřejného sektoru, které ovlivňuje ceny výrobků a služeb a ceny výrobních faktorů. Bečvářová (2008) definuje dotace jako transfery odrážející změny v rozdělování důchodu, které nejsou spojeny s tokem zboží a služeb.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, definuje dotaci jako bezúplatná plnění, která se poskytují přímo nebo zprostředkovaně, poskytnutá podle zvláštních předpisů ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv, Národního fondu, ze státních fondů nebo z rozpočtu územních samosprávních celků na stanovený účel.

Naopak zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, definuje dotaci jako peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel.

Dotaci lze chápat jako platbu vlády státu, podniku či domácnosti, která produkuje nebo konzumuje zboží a služby. Dotace jsou součástí rozpočtových výdajů státu, jež označují tok peněz, který je směřován fiskální funkcí státu. Jsou vypláceny na principu nenávratnosti a neekvivalence. V zemědělství je definice dotací uváděna například v dokumentech OECD, podle této organizace lze dotace považovat za hodnotu peněžních transferů, proplácených v rámci zemědělské politiky pro naplnění stanovených cílů. Dotace na zemědělskou politiku jsou vypláceny, hlavně pro zabezpečení potravinové bezpečnosti, zabezpečení péče o krajinu a zachování venkova a jeho obyvatelstva ve venkovských oblastech. (Boháčková, 2011).

Strukturální fondy Evropské unie

Strukturální fondy (SF) jsou nástroje regionální politiky EU. Peníze se SF jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů a na základě definování jasných cílů a priorit. Existují dva strukturální fondy a to Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Evropský sociální fond (ESF). V období 2014-2020 se používá termín ESI fondy - Evropské strukturální a investiční fondy (Strukturální fondy, 2018).

Finanční prostředky na strukturální politiku se čerpají z pěti strukturálních fondů:

1. Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF/EFRR)
2. Evropský sociální fond (ESF)
3. Fond soudržnosti (CR/FS)
4. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD/EZFRV)
5. Evropský námořní a rybářský fond (EMFF/ENRF)

1. Evropský fond pro regionální rozvoj

Financovány jsou především tzv. tvrdé projekty – projekty investičního charakteru, pomocí nichž jsou snižovány nerovnosti v zaostávajících anebo průmyslově upadajících regionech. Fond je zaměřen na posilování a modernizaci hospodářství a rozvoj přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce (Evropská komise, 2018). Projekty financované z ERDF: výstavba silnic a železnic, regenerace brownfields, odstraňování ekologických zátěží, podpora malých a středních podniků, zejména podpora začínajících podnikatelů a jejich inovačního potenciálu, rekonstrukce kulturních památek, zavádění služeb elektronické veřejné správy v rámci klíčové oblasti digitální agenda (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018).

2. Evropský sociální fond

Evropský sociální fond je klíčovým finančním nástrojem pro realizování Evropské strategie zaměstnanosti. Hlavním posláním je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů (ESFCR, 2019).

Cíle (ESFCR, 2019):

- Pomoc nezaměstnaným lidem při vstupu na trh práce.
- Rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce.
- Sociální začleňování, pomoc lidem ze znevýhodněných sociálních skupin při vstupu na trh práce.
- Celoživotní vzdělávání.
- Rozvoj kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly.
- Zavádění moderních způsobů organizace práce a podnikání.
- Zlepšení přístupu a účasti žen na trhu práce.

- Boj se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce.

3. Fond soudržnosti

Fond soudržnosti se zaměřuje na členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. Jeho cílem je eliminovat hospodářskou a sociální nerovnost a podporovat udržitelný rozvoj (Evropská komise, 2018).

Dle Wokouna (2007) fond soudržnosti, jinak také Kohezní fond, je na rozdíl od strukturálních fondů určen na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Nejdůležitějšími prioritami jsou projekty se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu, investice na ochranu životního prostředí a na oblast energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie.

4. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

Politika rozvoje venkova EU pomáhá venkovským oblastem reagovat na hospodářské, environmentální a sociální problémy 21. století. Často bývá nazývána „druhým pilířem“ společné zemědělské politiky (SZP) a doplňuje systém přímých plateb zemědělcům a opatření k řízení zemědělských trhů (tzv. „první pilíř“). Politika rozvoje venkova sdílí řadu cílů s dalšími evropskými strukturálními a investičními fondy (ESI fondy), (Evropská komise, 2018).

5. Evropský námořní a rybářský fond

Finanční nástroj určený na podporu rybolovu, spadající do Společné rybářské politiky EU. Hlavním cílem je zajišťování trvale udržitelného rozvoje v odvětví rybolovu a akvakultury. Podporovány jsou aktivity přispívající ke zvyšování konkurenceschopnosti, ochraně a celkovému zlepšování podmínek rybolovu, a to jak mořského, tak vnitrozemského (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2018).

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika (SZP, známá též pod zkratkou CAP – Common Agricultural Policy) je nejstarší politikou Evropských společenství. SZP prošla za léta své existence mnoha změnami. Evropský parlament přijal návrh nařízení o Víceletém

finančním rámci EU na období 2014 – 2020. Cíle stanovené pro SZP jsou zejména životaschopná produkce potravin, udržitelné hospodaření s přírodními zdroji a opatření v oblasti klimatu a vyvážený územní rozvoj (MZe, 2018e).

Od vstupu České republiky do Evropské unie je to historický poprvé, na základě jednotného trhu unie, kdy české zemědělství stojí v konkurenci proti dalším 26 státům unie. Ale podmínky pro zemědělskou činnost nejsou zdaleka ani podobné podmínkám, které jsou stanoveny u starších členských států, což vede ke složitému postupu při rozvoji zemědělského sektoru. Mezinárodní obchod s členskými zeměmi EU vytváří převážnou část mezinárodních obchodních vztahů ČR a jednotný trh unie zásadně ovlivňuje ten český (Věžník a Svobodová, 2012).

Kontrola podmíněnosti

Co je kontrola podmíněnosti: vyplácení přímých plateb a dalších podpor je „podmíněno“ splněním podmínek

- udržování půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu,
- dodržováním povinných požadavků na hospodaření v oblasti Životní prostředí,
- změna klimatu a dobrý zemědělský a environmentální stav půdy,
- veřejné zdraví, zdraví zvířat a rostlin,
- dobré životní podmínky zvířat (MZe, 2017).

Struktura dotačních zdrojů v ČR

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou z rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond (MZe, 2018g).

Dotační politika v České republice je zajišťována:

- MZe – Ministerstvo zemědělství ČR,
- SZIF – Státní zemědělský intervenční fond,
- PGRLF – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond.

Ministerstvo zemědělství ČR

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, definuje Ministerstvo zemědělství jako ústřední orgán státní správy pro zemědělství, s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu, pro vodní hospodářství, s výjimkou zdrojů a ochrany jakosti povrchových vod, ochrany vodních zdrojů a ochrany jakosti povrchových a podzemních vod, a pro potravinářský průmysl. Je rovněž ústředním orgánem státní správy lesů, myslivosti a rybářství, s výjimkou území národních parků. Dále ústředním orgánem státní správy ve věcech komoditních burz, které organizují obchody se zbožím pocházejícím ze zemědělské a lesní výroby, včetně výrobků vzniklých jeho zpracováním, ve věcech veterinární péče, rostlinolékařské péče, péče o potraviny, péče o ochranu zvířat proti týrání a pro ochranu práv k novým odrudám rostlin a plemenům zvířat. Ministerstvo zemědělství řídí Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci, Státní veterinární správu České republiky, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a Českou plemenářskou inspekci.

Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Je právnickou osobou se sídlem v Praze. Fond je správním úřadem a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) je akreditovanou platební agenturou - zprostředkovatelem finanční podpory z Evropské unie a národních zdrojů v rámci společné zemědělské politiky (SZP). SZIF rovněž zajišťuje a administruje opatření v rámci společné organizace trhu (SOT).

SZIF poskytuje:

- Přímé platby,
- Národní dotace,
- Program rozvoje venkova 2007-2013, 2014-2020,
- Operační program Rybářství 2007-2013, 2014-2020,
- Společná organizace trhů,
- Celostátní síť pro venkov,

- LPIS: Evidence půdy, Evidence ekologicky významných prvků, Evidence objektů, Evidence pěstování GMO,
- Kvalitní potraviny.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství. Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství působící v rámci tzv. “národní pomoci”. PGRLF poskytuje podpory ve formě subvence části úroků z úvěrů českým zemědělcům a dále poskytuje finanční podporu pojištění. Hlavním principem PGRLF je pomoc zemědělství a venkovu v souladu s koncepcí Ministerstva zemědělství (PGRLF, 2019).

2.3.2 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA 2014 – 2020

Finální znění základního programového dokumentu Programu rozvoje venkova ČR na období 2014 – 2020 schválila Evropská komise dne 26.05.2015.

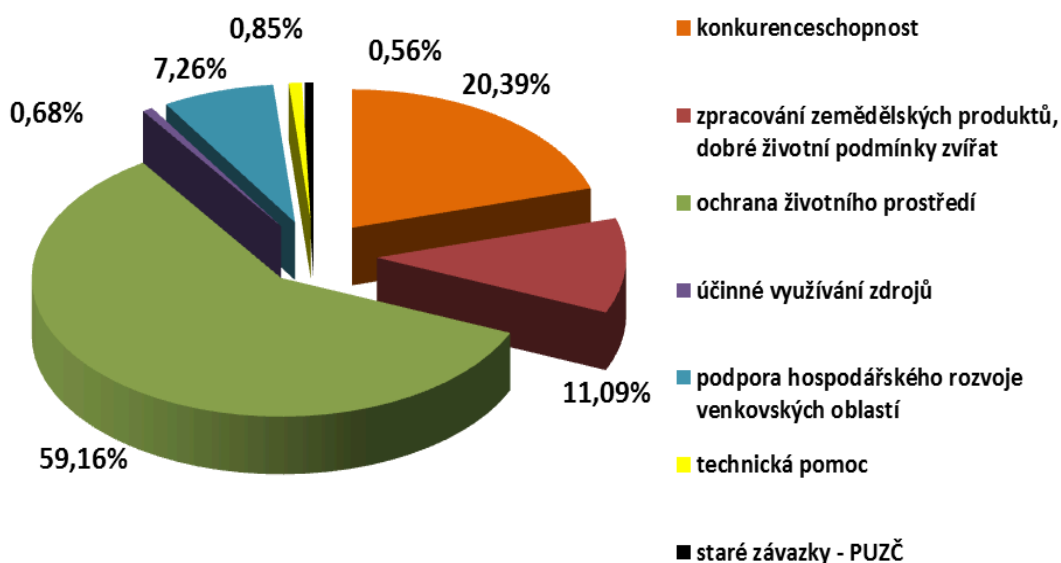
Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských společností, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura. Program bude také podporovat diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem vytvářet nová pracovní místa a zvýšit hospodářský rozvoj. Podporován bude komunitně vedený místní rozvoj, který přispívá k lepšímu zacílení podpory na místní potřeby daného venkovského území a rozvoji spolupráce aktérů na místní úrovni. Horizontální prioritou je předávání znalostí a inovací formou vzdělávacích aktivit a poradenství a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví.

Díky Programu rozvoje venkova do českého zemědělství poputuje v příštích letech téměř 3,5 miliardy EUR (více než 96 miliard korun). Z toho bude 2,3 miliardy EUR (62 miliard korun) z unijních zdrojů a 1,2 miliardy EUR (34 miliard korun) z českého rozpočtu (MZe, 2018h).

Předpokládané alokace finančních prostředků (v % vyjádření) do jednotlivých oblastí PRV 2014 – 2020 zobrazuje následující Graf č. 5.

Graf č. 5

Předpokládané alokace finančních prostředků

Zdroj: MZe, 2019

2.3.3 NÁRODNÍ DOTACE

Česká republika podporuje prostřednictvím řady cílených programů celou řadu potřebných aktivit a to výhradně z národních zdrojů. Dotačními programy přispívá stát k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru.

Velký důraz se klade na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách), ale také na programy na podporu ozdravování polních a speciálních plodin (podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu) nebo na programy zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat (např. Nákazový fond) (MZe, 2018ch).

2.3.4 PŘÍMÉ PLATBY 2015 - 2020

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplácených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby jsou pro období 2015 až 2020 zaměřeny především na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu Greening, generační obměnu na venkově

prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a na podporu odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou velmi důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Základními podmínkami pro získání dotace je, aby byl žadatel zemědělským podnikatelem, aktivním zemědělcem a obhospodařoval zemědělskou půdu, která je na něho evidovaná v registru zemědělské půdy LPIS podle uživatelských vztahů (SZIF, 2019).

V návaznosti na právní úpravu EU vyšlo Nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády. Podle těchto podmínek musí být mimo jiné žadatel o přímé platby zemědělským podnikatelem a zároveň splnit podmínku aktivního zemědělce (MZe, 2018f).

Přímé platby zahrnují následující opatření (SZIF, 2019):

- Jednotná platba na plochu (SAPS),
- Platba pro mladé zemědělce,
- Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening),
- Dobrovolná podpora vázaná na produkci
 - podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu,
 - podpora na produkci konzumních brambor,
 - podpora na produkci chmele,
 - podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností,
 - podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností,
 - podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností,
 - podpora na produkci cukrové řepy,
 - podpora na produkci bílkovinných plodin,
 - podpora na chov telat masného typu,
 - podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka,
 - podpora na chov bahnice nebo na chov kozy,
- Přechodné vnitrostátní podpory.

2.3.5 JEDNOTNÁ PLATBA NA PLOCHU ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) je nejvýznamnější složkou přímých plateb. Hlavním cílem SAPS je zabezpečit zemědělcům stabilní příjmy. Konkrétní podmínky poskytnutí této platby jsou uvedeny v nařízení vlády pro přímé platby č. 50/2015 Sb., v platném znění, které navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie (EU). Tato platba je poskytována výhradně z rozpočtu EU.

Žádost o poskytnutí SAPS se podává v rámci tzv. jednotné žádosti, a to Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu do 15. května příslušného kalendářního roku. Jednou ze základních podmínek pro poskytnutí této platby je dodržení minimální výměry, která činí v součtu všech dílů půdních bloků (DPB) v žádosti nejméně 1 ha. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku, ve kterém žádá o platbu. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu a povinných požadavků na hospodaření (tzv. SMR), které dohromady tvoří podmínky podmíněnosti (tzv. Cross-Compliance) (MZe, 2018d).

Národní doplňkové platby (Top-Up) k přímým podporám, nově tzv. Přechodné vnitrostátní podpory, jsou plně hrazeny z rozpočtu ČR a slouží k dorovnání vybraných komodit, které byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemích EU.

Top-Up jsou platby poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou upraveny nařízením vlády č. 112/2008 Sb. (MZe, 2019).

3. CÍL A METODIKA

3.1 CÍL PRÁCE

Cílem diplomové práce je posoudit vliv finančních podpor na hospodaření vybrané zemědělské obchodní společnosti a na základě zjištěných výsledků navrhnout změnu struktury hospodaření dle dostupnosti finančních podpor.

3.2. METODIKA ZÍSKÁNÍ INFORMACÍ

Data potřebná k posouzení byla získána od zemědělského družstva XY, který čerpá dotace z Evropské unie a národních zdrojů. Oslovené družstvo se nachází v Jihočeském kraji a jeho hlavním předmětem činnosti je rostlinná a živočišná výroba. Rostlinnou výrobu tvoří produkce obilovin, řepky, kukuřice, jetele, brambor (pro vlastní potřebu), luk a pastvin. Živočišná výroba se zabývá chovem skotu, včetně produkce mléka a chovem prasat.

Pro zpracování diplomové práce byly získány data a informace z prvotní provozní dokumentace a účetní a ekonomické dokumentace vybraného zemědělského družstva, které byly doplněny informacemi z Ministerstva zemědělství ČR a Státního zemědělského intervenčního fondu. Dále byla využita legislativa, zejména Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a na to navazující nařízení vlády a vyhlášky.

Data a informace byly pořizovány za roky 2015, 2016 a 2017.

3.3 METODIKA ZPRACOVÁNÍ INFORMACÍ

Z dat obdržených od zemědělského družstva byla provedena analýza čerpaných finančních podpor, která zahrnovala zpracování přehledu jednotlivých podpůrných prostředků čerpaných daným zemědělským družstvem. Dále byly analyzovány náklady na jednotlivé komodity rostlinné a živočišné výroby. U rostlinné výroby byl pro stanovení nákladů použit kalkulační vzorec, díky kterému byly zjištěny náklady na jeden hektar pěstované plodiny. U živočišné výroby byl pro stanovení nákladů použit kalkulační vzorec s přepočtem nákladů na 100 krmných dní. Poté byly náklady srovnány s odpovídajícími výnosy bez využití dotací a následně s obdrženými dotacemi. Při analýze dat bylo použito běžných statistických metod.

Informace získané od vedení družstva za rok 2015, 2016 a 2017:

- celková výměra obhospodařované půdy,
- počty hospodářských zvířat chovaných v jednotlivých kategoriích,
- přehled o výrobě a zpeněžení mléka,
- přehled o přijatých dotacích,
- rozvaha,
- výkaz zisků a ztrát,
- výkaz zisků a ztrát za jednotlivé komodity,
- struktura pěstovaných zemědělských plodin a jejich výnosy,
- výkaz o sklizni zemědělských plodin,
- obrat stáda.

4. VÝSLEDKY A DISKUZE

4.1 CHARAKTERISTIKA ZEMĚDĚLSKÉHO DRUŽSTVA

Data potřebná k posouzení byla získaná od zemědělského družstva, který je uveden pod anonymním názvem XY. Oslovená společnost se nachází v Jihočeském kraji, v severovýchodní části okresu Prachatice v nadmořské výšce 431 m n.m. Hlavní předmět činnosti je:

- zemědělství včetně prodeje nezpracovaných zemědělských výrobků za účelem zpracování nebo dalšího prodeje,
- zednictví,
- truhlářství, podlahářství,
- opravy ostatních dopravních prostředků a pracovních strojů,
- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

Zemědělská výroba je rozdělena do sedmi středisek. Celkový počet zaměstnanců činí 46, z toho 5 pracujících v administrativě.

Výrobním zaměřením družstva je smíšená výroba. Celková obhospodařovaná výměra družstva k 31.12.2017 činila 1 900,23 ha zemědělské půdy, z toho 1 433,15 ha orné půdy. Rostlinnou výrobu tvoří produkce obilovin, řepky, kukuřice, jetele, brambor (pro vlastní potřebu), luk a pastvin. Kromě orné půdy také obhospodařuje trvalé travní porosty. Druhy plodin a jejich celková výměra jsou uvedeny v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11

Celková výměra pěstovaných rostlinných komodit k 31.12.2017

Druh plodiny	výměra (ha)
Jetel	165
Tráva na orné půdě	1
Řepka	284
Ozimá pšenice	426
Ozimý ječmen	82
Jarní ječmen	288
Oves	68
Kukuřice	116
Brambory	3
Louky a pastviny (TTP)	467

Zdroj: Vlastní šetření

Živočišná výroba se zabývá chovem skotu, včetně produkce mléka a chovem prasat. Chov prasat k 31.12.2017 činil přibližně celkem 3030 kusů, z toho 200 kusů prasníc plemene Bílé ušlechtilé. U chovu dojného skotu se družstvo zaměřuje na Červené holštýnské plemeno. Produkce mléka činí přibližně 2 195 446 l za rok s příjmy okolo 17 612 tis. Kč. Rozdělení průměrného počtu kusů zvířat v jednotlivých kategoriích je uvedeno v následující tabulce č. 12.

Tabulka č. 12

Celkové počty chovaných zvířat k 31.12.2017

Kategorie zvířat	Průměrný počet kusů
Telata do 6 měsíců věku včetně	132,31
Jalovice starší 6měsíců až 12 měsíců věku včetně	79,72
Jalovice starší 12 měsíců až 24 měsíců věku včetně	169,19
Jalovice nad 2 roky	36,47
Krávy - dojené	272,45
Krávy BTPM	55,37
Býk, vůl starší 6 měsíců až 12 měsíců věku včetně	13,53
Býk, vůl starší 12 měsíců až 24 měsíců věku včetně	50,73
Býk, vůl starší 2 roky	2,88
Prasata (bez prasnic)	2831,19
Prasnice	201,24

Zdroj: Vlastní šetření

4.2 ANALÝZA FINANČNÍCH PODPOR DRUŽSTVA

Zemědělské družstvo čerpá ze všech dostupných z dotačních titulů (přímé platby). Plní stanovené podmínky pro získání disponibilních dotací. Pro družstvo vznikají problémy spojené s každoročními změnami podmínek pro hospodaření (Kontrola podmíněnosti, dříve nazývané Cross compliance).

Následující Tabulka č. 13 uvádí seznam všech dotačních titulů, které družstvo čerpalo.

Tabulka č. 13

Využití dotačních titulů a jejich výše v Kč

Dotační titul	2015	2016	2017
SZIF AEO TTP dopl. r. 2015	---	551 757,28	---
SZIF WELFARE dojnice a prasnice	---	-62 290,28	-117 590,24
SZIF investice prasata	119 957,00	---	---
SZIF VCS AEO - meziplodiny doplatek	87 103,47	---	---
MZE sucho kukuřice a TTP 2015		879 910,00	0,00
SZIF FINANČNÍ KÁZEŇ	315 376,17	166 728,77	170 101,30
MZE 8. F b Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat	1 547 000,00	1 558 000,00	1 416 187,00

Pokračování tabulky č. 13

Dotace	2015	2015	2017
SZIF LFA příspěvek na ostatní méně příznivé oblasti	426 377,80	393 712,21	392 035,96
SZIF SAPS jednorázová platba na plochu	6 597 020,53	6 441 289,28	6 200 258,94
MZE 2.A. e.1.a - skot S: Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat - kontrola užitkovosti skotu	51 409,60	55 862,40	55 457,60
SZIF VCS na krávy TPM	906 880,81	972 883,16	932 930,83
MZE 3A biologická ochrana rostlin	17 558,00	16 889,00	17 030,00
MZE 20.A. a napájení vodou v zimě	---	---	56 040,00
MZE 20.A. b původce mastitid dojnic	---	---	95 522,00
MZE 20.A. d končetiny dojnic	---	---	37 207,00
MZE 20.A. e tepelný stres dojnic	---	178 437,00	180 107,00
MZE 19.a produkce mléka Q CZ	---	80 000,00	80 000,00
PGRLF pojištění zvířat	78 229,00	69 171,50	65 482,50
PGRLF pojištění plodin	323 392,00	271 690,50	359 728,50
SZIF VCS AEO - luka a pastviny (dohadná položka)	900 000,00	1 375 497,10	1 372 620,90
SZIF VCS dotace AEO - zatravnění	56 826,04	35 970,32	35 967,65
SZIF VCS podpora telat masného typu	382 662,91	429 947,43	84 414,21
SZIF PVP VDJ SKOT	81 446,28	76 453,56	68 639,91
SZIF PVP masné krávy	14 084,41	9 702,40	5 652,08
SZIF PVP ZEMĚDĚLSKÁ PŮDA	370 301,98	337 971,68	302 422,12
SZIF PVP BÍLKOV. PLODINY JETEL	494 125,16	535 984,13	503 335,82
SZIF GREENING orná půda	3 693 085,57		
SZIF zemědělci dodržující zem. postupy	---	3 605 487,80	3 470 728,69
SZIF WELFARE dojnice (dohadná položka)	350 000,00	441 015,00	252 000,00
SZIF WELFARE prasnice (dohadná položka)	350 000,00	308 954,00	205 000,00
SZIF MIN. PODPORA - dojnice	295 351,56	458 494,70	---
SZIF MIN. PODPORA - prasnice	321 116,40	243 002,04	---
PGRLF úrok z úvěru	100 163,00	73 515,00	164 169,00
PGRLF na úrok z úvěru (dohadná položka)	51 815,00	84 306,67	---
CELKEM dotace ÚČET 648 600, 042, 668 002	17 931 282,69	19 590 342,65	16 405 448,77

Zdroj: Vlastní šetření, terminologie převzata z účetní dokumentace

SAPS – Jednotná platba na plochu tvoří, dle shora uvedeného přehledu, nejvyšší podíl zemědělské podpory ve sledovaných letech. Tato platba na plochu tvoří jednu z nejvýznamnějších plateb zemědělcům v republice. Podporuje zemědělce, kteří obhospodařují minimálně 1 hektar zemědělské půdy s kulturou: standardní orná půda, úhor, travní porost, trvalé travní porost, vinice, chmelnice, sad, školka, rychle rostoucí dřeviny, jiná trvalá kultura, zalesněná půda. Je to podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek Dobrého zemědělského a environmentálního stavu a Povinných požadavků na hospodaření, tj. podle tzv. Kontroly podmíněnosti.

Podpora SAPS měla ve sledovaném období klesající tendenci. Nejvyšší podporu družstvo obdrželo v roce 2015, která činila 6 597 020,53 Kč, v roce 2016 byla podpora poskytnuta o 2,36 % menší oproti roku 2015 a to ve výši 6 441 289,28 Kč. V posledním hodnoceném roce 2017 byla podpora poskytnuta opět nižší o 3,74 % oproti roku 2016 a to ve výši 6 200 258,94 Kč.

4.3 ANALÝZA NÁKLADŮ NA JEDNOTLIVÉ KOMODITY

Rostlinná výroba

Základní úloha rostlinné výroby spočívá ve využívání půdy, k získávání rostlinných produktů, ať k přímému prodeji na trhu, nebo k dalšímu zpracování. Ukazatelem využití zemědělské půdy je hektarový výnos, což je poměr sklizně a sklizňové plochy. Sklízni se rozumí celkové množství plodiny sklizené ze sledované sklizňové plochy. Zemědělec si poté dopočítává náklady a příjmy na jednotku produkce a na takovém podkladě činí rozhodnutí pro budoucí období, jak přizpůsobit strukturu výroby, včetně technologických opatření pěstování plodin. Strukturu výroby sledovaného družstva uvádí Tabulka č. 14.

Tabulka č. 14

Struktura rostlinné výroby

Plodina	2015		2016		2017	
	Výměra (ha)	Výnos (t/ha)	Výměra (ha)	Výnos (t/ha)	Výměra (ha)	Výnos (t/ha)
Pšenice ozimá	402,91	5,86	461,96	6,61	426,11	6,64
Ječmen ozimý	95,87	5,32	89,43	5,62	81,91	6,13
Ječmen jarní	301,29	5,21	305,75	5,35	288,05	4,54
Řepka	207,63	2,86	220,67	3,8	278,65	2,71
Kukuřice na zrno	0	0	0	0	11,5	10
TTP	483,8	13,56	467,79	21,12	467,15	18,03

Zdroj: Vlastní šetření

Do nákladů v rostlinné výrobě se zahrnutí všechny náklady na pěstování příslušné plodiny počínaje podmínkou půdy a konče náklady na sklizeň a posklizňovou úpravu, včetně uložení plodiny do skladu. Nejsou-li plodiny skladovány, potom k nákladům patří i náklady spojené s prodejem plodin, tj. především náklady na odvoz odběrateli (Poláčková et al., 2010).

Analýzu nákladů na 1 hektar jednotlivých plodin rostlinné výroby zobrazují následující tabulky.

Pšenice ozimá

Tabulka č. 15

Analýza nákladů pěstování pšenice ozimé

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	3 374 173,32	4 243 790,27	4 102 976,51
tř. 518 služby	2 376 924,00	2 447 393,32	2 586 411,02
tř. 522 mzdy	162 702,10	224 598,09	198 810,94
tř. 524 odvody	55 318,78	76 363,51	67 595,80
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	83 472,00	97 610,00	88 413,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	150 103,00	202 473,00	203 609,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	243 090,00	165 402,00	132 930,00
Režie Celkem	1 877 081,80	1 461 445,93	1 786 756,78
Celopodniková režie	481 702,56	599 371,50	486 627,69
Vnitropodnikové náklady			49 500,00
Náklady celkem	8 804 567,56	9 518 447,62	9 703 630,74
Náklady bez CR	8 322 865,00	8 919 076,12	9 217 003,05
Produkce slámy	518087,5	519342,3	514987,92
Úhrada od pojišťovny	0	166604	169704
Celkem snižující náklad	518087,5	685946,3	684691,92
Náklady celkem	8 286 480,06	8 832 501,32	9 018 938,82
Náklad bez celopodnikové režie	7 804 777,50	8 233 129,82	8 532 311,13
Výměra v ha	402,91	461,96	426,11
Celková produkce v tunách	2359,76	3055,1	2830,59
Náklady na 1 ha (na celé koruny)	20 567	19 120	21 166
Náklady na 1 tunu (na celé koruny)	3 512	2 891	3 186
Podíl hlavního výrobku	93	95	95
Vlastní náklady výrobku (Kč/ha)	19 127	18 164	20 107
Hektarový výnos (t/ha)	5,86	6,61	6,64
Vlastní náklady výrobku (Kč/t)	3 266	2 747	3 027

Zdroj: Vlastní šetření

Ozimá pšenice je dlouhodobě nejpěstovanější obilninou na orné půdě v České republice. Její osevní plochy se pohybují na úrovni 780 tis. ha (2015–2017), z čehož vyplývá, že jde o jednu z nejvýznamnějších tržních komodit, která významně ovlivňuje ekonomiku zemědělských společností.

Sledované družstvo při pěstování pšenice ozimé eviduje nejvyšší výdaje na straně režijních nákladů, které tvořily v roce 2015 – 24 % celkových nákladů, v roce 2016 – 18 % celkových nákladů a v roce 2017 – 21 % celkových nákladů. Do kategorie režijních nákladů obecně zahrnujeme náklady spojené se servisními záležitostmi firmy, jako např. náklady na mzdy, spotřeba energie, opravy nemovitostí apod.

Druhou největší položku nákladů tvoří spotřeba materiálu – tř. 501. Tato položka obsahuje převážně náklady spojené s nákupem osiv, hnojiv, chemických prostředků a ochranných prostředků. Z celkových nákladů tvoří v roce 2015 – 41 %, v roce 2016 – 48 % a v roce 2017 – 45 %. Další významnou složkou nákladů tvoří náklady na služby, mzdové náklady, náklady na pojištění a daň z nemovitostí.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování pšenice ozimé oproti průměrným nákladům na pěstování pšenice ozimé, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informatiky lze zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 20 567 Kč/ha, v roce 2016 činily 19 120 Kč/ha a v roce 2017 činily 21 166 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 16 069 Kč/ha, na rok 2016 činily 26 042 Kč/ha a na rok 2017 činily 25 793 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se nachází pod hranicí průměrných nákladů vypočtených ÚZEI. Pokud vyjádříme vlastní náklady výrobku v Kč/t se družstvo dostává v roce nad hranici průměrných nákladů vypočtených ÚZEI (v roce 2015 činil 3 364 Kč/t), ale v letech 2016 a 2017 pod hranici průměrných nákladů (rok 2016 činil 3 320 Kč/t, rok 2017 činil 3 726 Kč/t).

Řepka ozimá

Pěstební plocha olejnin v České republice meziročně vzrůstá o více než 5 %. Nejpěstovanější olejninou je právě řepka olejná se 393 tis. ha v roce 2017. Tato plodina je charakteristická dobrou rentabilitou, která vedla v posledních letech k rozšiřování jejích ploch. Rekordní výnos zaznamenal rok 2014/2015, který dosáhl průměrného výnosu 3,98 t/ha. Nebývalý rozsah pěstování souvisí s přechodem na kvalitativně nové odrůdy řepky bez kyseliny erukové a se sníženým obsahem glukosinolátů a fenomenální růst výnosových schopností nových odrůd. I přes vysokou produkci řepky se nevyskytuje problém s jejím odbytem.

Analýza nákladů pěstování řepky ve sledovaném družstvu je uvedena v tabulce č. 16.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování řepky ozimé oproti průměrným nákladům na pěstování řepky ozimé, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informatiky lze zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 28 150 Kč/ha, v roce 2016 činily 28 921 Kč/ha a v roce 2017 činily 27 831 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 34 197 Kč/ha, na rok 2016 činily 33 853 Kč/ha a na rok 2017 činily 34 088 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se při pěstování řepky nachází pod hranicí průměrných celkových nákladů vypočtených ÚZEI.

Při srovnání jednotlivých let 2015, 2016 a 2017 se vlastní náklady na 1 hektar výrazně nemění. Pouze v r. 2017 lze pozorovat navýšení Kč na tunu (náklady ÚZEI na rok 2017 činí 11 012 Kč/t).

Tabulka č. 16

Analýza nákladů pěstování řepky

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	3 042 025,11	3 073 651,41	3 534 436,38
tř. 518 služby	1 065 821,71	1 326 440,99	1 622 572,72
tř. 522 mzdy	71 811,80	107 254,65	73 615,25
tř. 524 odvody	24 416,05	36 466,62	25 029,23
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	43 015,00	46 627,00	57 725,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	337 974,00	367 119,00	517 877,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	160 344,00	163 182,00	177 786,00
Režie celkem	1 330 800,03	736 139,48	1 283 827,91
Celopodniková režie	416 681,20	525 012,48	470 764,94
Vnitropodnikové náklady		0,00	0,00
Náklady celkem	6 492 888,90	6 381 893,63	7 763 634,43
Náklady bez CR	6 076 207,70	5 856 881,15	7 292 869,49
Produkce slámy	0	0	0
Úhrada od pojišťovny	648105	0	20766
Celkem snižující náklad	648105	0	20766
Náklad celkem	5 844 783,90	6 381 893,63	7 742 868,43
Náklad bez celopodnikové režie	5 428 102,70	5 856 881,15	7 272 103,49
Výměra v ha	207,63	220,67	278,21
Celková produkce v tunách	593,35	838,35	753,76

Pokračování tabulky č. 16

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
Podíl hlavního výrobku	100	100	100
Vlastní náklady výrobku (Kč/ha)	28 150	28 921	27 831
Hektarový výnos (t/ha)	2,86	3,80	2,71
Vlastní náklady výrobku (Kč/t)	9 850	7 612	10 272

Zdroj: Vlastní šetření

Kukuřice na siláž

Kukuřičná siláž je nejvýznamnější energetické objemné krmivo, které sehrává důležitou stabilizační úlohu v krmné dávce skotu, neboť se zkrmuje celoročně a často tvoří až 50% podíl sušiny krmné dávky. Silážní kukuřice patří k snadno silážovatelným krmivům, neboť obsahuje dostatek vodorozpustných sacharidů (cca 15 %), má nízkou pufrací kapacitu (nízký obsah dusíkatých látek, bazických prvků a dusičnanů), a proto lze vyrobit kvalitní kukuřičnou siláž při dodržení všech technologických podmínek i bez použití silážních aditiv.

Pro kvalitu kukuřičné siláže je důležité dodržení správného postupu silážování. I při použití silážních aditiv je nutné dodržovat základní technologická pravidla pro výrobu kvalitní siláže, jako je sklizeň kukuřice ve správné vegetační fázi, při optimální sušině, s optimální délkou řezanky, hmota má být dostatečně rychle navezena, dobře stlačena a dokonale zakryta. Ze špatného vstupního materiálu není možné vyrobit dobrou siláž. Nedodržení či dokonce vynechání některé technologické zásady vede k neúměrným ztrátám a ke snížení kvality siláží.

Tabulka č. 17

Analýza nákladů pěstování kukuřice na siláž

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	1 303 889,00	952 490,07	1 028 097,23
tř. 518 služby	738 769,35	531 860,75	662 068,60
tř. 522 mzdy	38 762,31	41 783,24	54 057,47
tř. 524 odvody	13 179,23	14 206,31	18 379,59
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	28 818,00	20 950,00	24 399,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	12 964,00	10 871,00	13 609,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	100 878,00	81 054,00	72 144,00
Režie celkem	965 339,95	735 933,76	705 342,01
Celopodniková režie	144 488,09	103 939,84	82 757,72
Vnitropodnikové náklady		0,00	0,00
Náklady celkem	3 347 087,93	2 493 088,97	2 660 854,62
Náklady bez CR	3 202 599,84	2 389 149,13	2 578 096,90
Produkce kukuřice zrno	0	0	322000
Úhrada od pojišťovny	0	25000	20766
Celkem snižující náklad	0	25000	342766
Náklad celkem	3 347 087,93	2 468 088,97	2 318 088,62
Náklad bez celopodnikové režie	3 202 599,84	2 364 149,13	2 235 330,90
Výměra v ha	139,1	99,15	106,09
Celková produkce v tunách	2813,78	3959,5	3874,5
Náklady na 1 ha (na celé koruny)	24 062	24 892	21 850
Náklady na 1 tunu	1 190	623	598
Podíl hlavního výrobku	100	100	100
Vlastní náklady výrobku	24 062	24 892	21 850
Hektarový výnos (t/ha)	20,23	39,93	36,52
Vlastní náklady výrobku (Kč/t)	1 190	623	598

Kukuřice zrno v ha sklizeno			11,5
sklizen v tunách - zrno			115
výnos zrna v t/ha			10
výroba celkem			322 000

Zdroj: Vlastní šetření

Z tabulky č. 17 je patrné, že pěstování kukuřice na siláž má ve sledovaném družstvu klesající charakter. Oproti roku 2015, kdy činily oseední plochy 139 ha, se oseední plochy v letech 2016 a 2017 snížily téměř o 40 hektarů.

Vzhledem k tomu, že došlo ke snížení osevních ploch, došlo k velmi pozitivnímu zvýšení hektarových výnosů z 20,23 t/ha v roce 2015 na 39,93 t/ha v roce 2016. Co se týče vlastních nákladů výrobku v Kč na tunu, došlo též k postupnému snižování nákladů, kdy v roce 2015 činily 1 190 Kč na tunu, v roce 2016 činily 623 Kč na tunu a v roce 2017 činily 598 Kč na tunu, tj. došlo ke snížení celkových nákladů na tunu téměř na polovinu.

Celkové náklady na pěstování kukuřice na siláž vypočtené Ústavem zemědělské ekonomiky a informatiky tvořily v celorepublikovém průměru v roce 2015 celkem 29 192 Kč/ha, v roce 2016 celkem 28 992 Kč/ha a v roce 2017 činily 28 676 Kč/ha. Z výše uvedeného vyplývá, že se sledované družstvo nachází s celkovými náklady na hektar pod průměrem vypočítaným za celou Českou republiku. Kukuřice na siláž byla pěstována pro potřeby živočišné výroby družstva.

Ječmen ozimý

Ječmen ozimý je po ozimé pšenici a jarním ječmeni třetí nejrozšířenější obilovinou v České republice, výnosem zrna se řadí na 2. místo po ozimé pšenici. V podmínkách ČR je ozimý ječmen využíván převážně pro krmné účely. Je plodinou s nižší náročností na vstupy, při vhodné volbě odrůd lze ho i úspěšně zařadit do osevních postupů pro všechny pěstitelské podmínky ČR i pro různou intenzitu pěstování.

Analýza nákladů pěstování ječmene ozimého ve sledovaném družstvu je uvedena v tabulce č. 18.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování ječmene ozimého oproti průměrným nákladům na pěstování ječmene ozimého, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informatiky lze zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 19 869 Kč/ha, v roce 2016 činily 17 537 Kč/ha a v roce 2017 činily 17 868 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 22 786 Kč/ha, na rok 2016 činily 22 502 Kč/ha a na rok 2017 činily 22 012 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se při pěstování ječmene ozimého nachází pod hranicí průměrných celkových nákladů vypočtených ÚZEI.

Při srovnání jednotlivých let 2015, 2016 a 2017 se vlastní náklady na 1 hektar výrazně nemění. Pouze v r. 2015 lze pozorovat navýšení Kč na tunu (náklady ÚZEI na rok 2015 činí 3 512 Kč/t).

Tabulka č. 18

Analýza nákladů pěstování ječmene ozimého

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	655 483,20	679 085,71	516 678,14
tř. 518 služby	434 669,26	424 369,00	496 536,12
tř. 522 mzdy	37 596,30	35 500,73	39 513,63
tř. 524 odvody	12 782,80	12 070,28	13 434,63
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	19 862,00	18 896,00	16 995,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	75 462,00	33 991,00	27 059,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	40 008,00	32 112,00	25 500,00
Režie Celkem	523 537,23	260 785,71	246 331,91
Celopodniková režie	105 453,68	105 394,18	73 991,18
Vnitropodnikové náklady			43 200,00
Náklady celkem	1 904 854,47	1 602 204,61	1 499 239,61
Náklady bez CR	1 799 400,79	1 496 810,43	1 425 248,43
Produkce slámy	0	33881	35674,5
Úhrada od pojišťovny	0	0	0
Celkem snižující náklad	0	33881	35674,5
Náklad celkem	1 904 854,47	1 568 323,61	1 463 565,11
Náklad bez celopodnikové režie	1 799 400,79	1 462 929,43	1 389 573,93
Výměra v ha	95,87	89,43	81,91
Celková produkce v tunách	510,48	502,58	501,7
Náklady na 1 ha (na celé koruny)	19 869	17 537	17 868
Náklady na 1 tunu	3 731	3 121	2 917
Podíl hlavního výrobku	100	98	98
Vlastní náklady výrobku	19 869	17 186	17 511
Hektarový výnos t/ha	5,32	5,62	6,13
Vlastní náklady výrobku Kč/t	3 731	3 058	2 859

Zdroj: Vlastní šetření

Ječmen jarní

Jarní ječmen je v České republice v posledních letech pěstován na výměře kolem 400 tis. ha a je po ozimé pšenici druhou nejmasovější plodinou. Tomu odpovídá i jeho ekonomický význam. Na výrobu sladu se zpracovává kolem 30 % celkové

sklizně, asi 70 % zrna se používá na krmné účely a jen velmi malé množství pro potravinářské využití. Ječmen jarní vzhledem ke krátké vegetační době, slabšímu kořenovému systému a své biologické povaze citlivě reaguje na stresové podmínky všeho druhu a tedy i na pěstitelské chyby, proto je hlavní zásadou správného pěstování volba vhodné odrůdy a správná agrotechnika. Výhodou jarního ječmene je jeho jednoduché pěstování, včetně nízkých nákladů. Díky poptávce po sladu je příznivá i výkupní cena, to platí i pro zrna určené pro krmné účely.

Analýza nákladů pěstování ječmene jarního ve sledovaném družstvu je uvedena v tabulce č. 19.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování ječmene jarního ozimé oproti průměrným nákladům na pěstování ječmene jarního, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informatiky lze zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 18 818 Kč/ha, v roce 2016 činily 18 994 Kč/ha a v roce 2017 činily 20 336 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 22 458 Kč/ha, na rok 2016 činily 22 975 Kč/ha a na rok 2017 činily 23 083 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se při pěstování ječmene ozimého nachází pod hranicí průměrných celkových nákladů vypočtených ÚZEI.

Při srovnání jednotlivých let 2015, 2016 se vlastní náklady na 1 hektar výrazně nemění, pouze v roce 2017 došlo k navýšení. Při vyjádření vlastních nákladů výrobku na tunu se však družstvo dostává nad hranici průměrných nákladů vypočtených ÚZEI (v roce 2015 činily 3 216 Kč/t, v roce 2016 činily 3 377 Kč/t a v roce 2017 činily 3 884 Kč/t).

Tabulka č. 19

Analýza nákladů pěstování ječmene jarního

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	2 199 918,05	2 384 004,93	2 282 582,42
tř. 518 služby	1 682 119,07	1 550 651,98	1 609 962,71
tř. 522 mzdy	194 989,67	209 407,74	331 676,55
tř. 524 odvody	66 296,50	71 198,73	112 770,05
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	62 419,00	64 604,00	59 767,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	77 919,00	82 690,00	101 076,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	100 872,00	108 768,00	93 210,00
Režie celkem	1 036 189,55	1 092 040,70	1 007 466,49
Celopodniková režie	275 218,81	277 993,92	304 740,77
Vnitropodnikové náklady		111 231,00	
Náklady celkem	5 695 941,65	5 952 591,00	5 903 251,99
Náklady bez celopodnikové režie	5 420 722,84	5 674 597,08	5 598 511,22
Produkce slámy	26123,9	28035	45600
Úhrada od pojišťovny	0	117000	0
Celkem snižující náklad	26123,9	145035	45600
Náklad celkem	5 669 817,75	5 807 556,00	5 857 651,99
Náklad bez celopodnikové režie	5 394 598,94	5 529 562,08	5 552 911,22
Výměra v ha	301,29	305,75	288,05
Celková produkce v tunách	1571,2	1637,17	1307,05
Náklady na 1 ha (na celé koruny)	18 818	18 994	20 336
Náklady na 1 tunu	3 609	3 547	4 482
Podíl hlavního výrobku	99,6	99,5	99,1
Vlastní náklady výrobku	18 743	18 899	20 153
Hektarový výnos t/ha	5,21	5,35	4,54
Vlastní náklady výrobku Kč/t	3 594	3 530	4 441

Zdroj: Vlastní šetření

Oves setý

Osevní plochy ovsa v posledních letech v České republice stagnují na zhruba 50 tis. ha. Také výnosy ovsa kolísají a jsou neuspokojivé. Roční produkce 150 tis. tun stěží pokrývá domácí potřebu. Zemědělci přestávají oves pěstovat z důvodů nízkých resp. nestabilních cen. V praxi by neměl být problém při volbě dobré odrůdy a dodržení agrotechnických zásad dosahovat uspokojivých výsledků.

Analýza nákladů pěstování ječmene jarního ve sledovaném družstvu je uvedena v tabulce č. 20.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování ovsa ozimé oproti průměrným nákladům na pěstování ovsa, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informatiky lze zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 12 532 Kč/ha, v roce 2016 činily 13 908 Kč/ha a v roce 2017 činily 12 814 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 16 983 Kč/ha, na rok 2016 činily 17 299 Kč/ha a na rok 2017 činily 17 138 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se při pěstování ovsa nachází pod hranicí průměrných celkových nákladů vypočtených ÚZEI.

Při srovnání jednotlivých let 2015, 2016 a 2017 se vlastní náklady na 1 hektar a tunu výrazně nemění.

Tabulka č. 20

Analýza nákladů pěstování ovsa setého

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	452 459,49	311 714,04	353 758,02
tř. 518 služby	562 880,65	426 494,44	317 680,85
tř. 522 mzdy	13 687,43	26 418,15	22 356,47
tř. 524 odvody	4 653,77	8 982,20	7 601,21
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	23 688,00	17 058,00	14 022,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	18 648,00	15 490,00	16 823,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	27 738,00	23 676,00	16 830,00
Režie Celkem	267 150,49	219 699,33	152 690,82
Celopodniková režie	61 969,33	46 455,58	31 801,66
Vnitropodnikové náklady		39 100,00	
Náklady celkem	1 432 875,16	1 135 087,74	933 564,03
Náklady bez CR	1 370 905,83	1 088 632,16	901 762,37
Produkce slámy	0	6283,2	0
Úhrada od pojišťovny	0	6000	0
Celkem snižující náklad	0	12283,2	0
Náklad celkem	1 432 875,16	1 122 804,54	933 564,03
Náklad bez celopodnikové režie	1 370 905,83	1 076 348,96	901 762,37
Výměra v ha	114,34	80,73	67,58

Pokračování tabulky č. 20

Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
Náklady na 1 tunu	3 196	2 960	3 909
Podíl hlavního výrobku	100	99,5	100
Vlastní náklady výrobku	12 532	13 839	13 814
Hektarový výnos t/ha	3,92	4,70	3,53
Vlastní náklady výrobku Kč/t	3 196	2 946	3 909

Zdroj: Vlastní šetření

Trvalé travní porosty

Trvalé travní porosty (TTP) představují nedílnou součást krajiny a představují nezanedbatelnou část zemědělského půdního fondu ČR. Jejich využití v podobě zdroje píce pro hospodářská zvířata má v posledních letech snižující se význam, především z důvodu poklesu stavu přežvýkavců v ČR. I přes pokles stavů zvířat však výměra TTP stagnuje či mírně narůstá, a to zejména v souvislosti s jejich krajinnotvorným významem a řadou mimoprodukčních funkcí (ochrana proti erozi, zdroj biodiverzity aj.). V posledních letech též narůstá využití fytomasy TTP, a to především pro energetické využití.

Výnos travních (t/ha) je dynamická veličina, která závisí na výši řady fixních a variabilních proměnných. Produkce biomasy těchto porostů úzce souvisí s charakterem stanoviště a způsobem jejich obhospodařování.

Porovnáním celkových nákladů na pěstování trvalých travních porostů oproti průměrným nákladům na pěstování TTP, které zveřejňuje Ústav zemědělské ekonomiky a informací – ÚZEI, lze z uvedené tabulky č. 21 zjistit, že v roce 2015 náklady družstva činily 5 736 Kč/ha, v roce 2016 činily 6 429 Kč/ha a v roce 2017 činily 6 298 Kč/ha. Průměrné náklady ÚZEI na rok 2015 činily 6 066 Kč/ha, na rok 2016 činily 6 601 Kč/ha a na rok 2017 činily 6 524 Kč/ha. Z uvedeného je zřejmé, že sledované družstvo se nachází pod hranicí průměrných nákladů vypočtených ÚZEI. Pokud vyjádříme vlastní náklady výrobku v Kč/t se družstvo dostává v roce 2015 nad hranici průměrných nákladů vypočtených ÚZEI (v roce 2015 činil 386 Kč/t), ale v letech 2016 a 2017 pod hranici průměrných nákladů (rok 2016 činil 346 Kč/t, rok 2017 činil 470 Kč/t).

Tabulka č. 21

Analýza nákladů trvalých travních porostů (TTP)

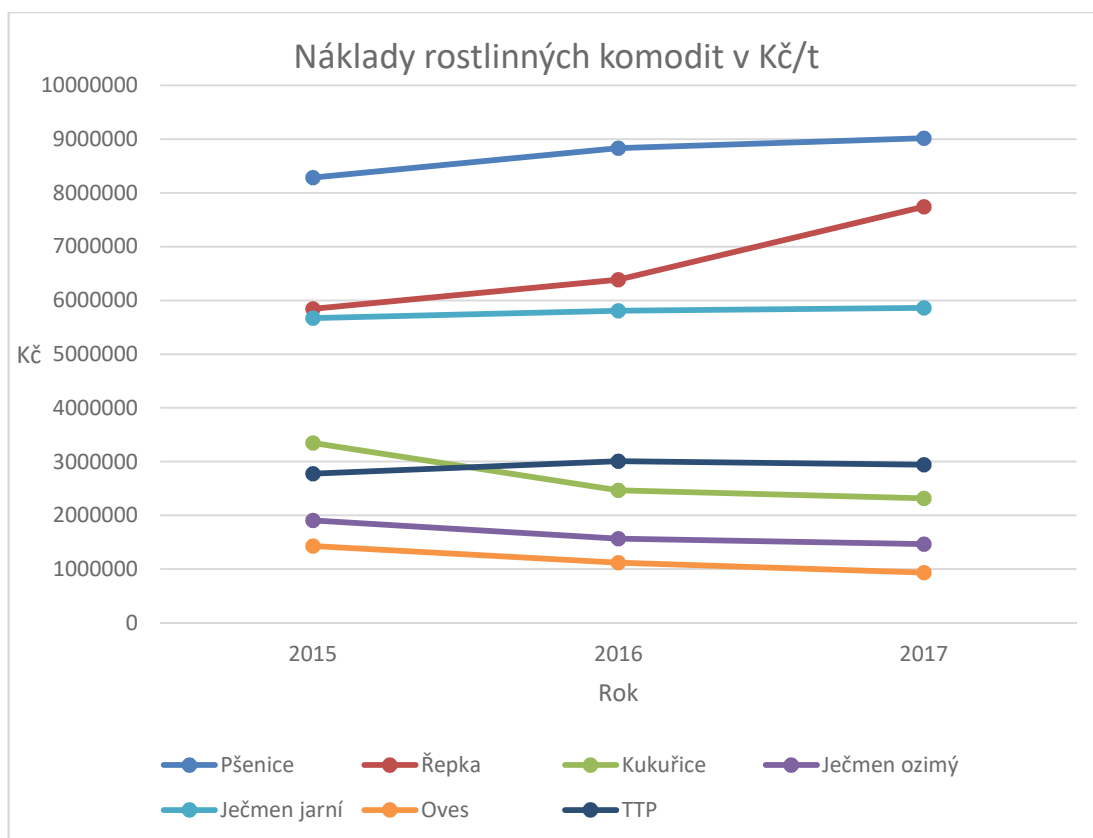
Ukazatel	2015	2016	2017
	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč	Celkový náklad v Kč
tř. 501 spotřeba materiálu	76 967,51	124 038,90	78 156,43
tř. 518 služby	1 070 890,46	960 890,07	1 122 451,28
tř. 522 mzdy	36 568,24	66 102,86	45 736,41
tř. 524 odvody	12 433,21	22 475,01	15 550,42
tř. 527 sociální náklady	0,00	0,00	0,00
tř. 532 daň z nemovitostí	33 525,00	33 062,00	32 369,00
tř. 538 daň z převodu nemovitostí	0,00	0,00	0,00
tř. 548 ostatní náklady (pojištění)	28,00	0,00	0,00
tř. 55 odpisy strojů	54 864,00	54 864,00	54 864,00
tř. 581 změna stavu nedokončené výroby	0,00	0,00	0,00
tř. 583 změna stavu výrobků	0,00	0,00	0,00
Spotřeba vlastních hnojiv	239 448,00	271 494,00	246 420,00
Režie Celkem bez CR	1 174 338,05	1 395 291,95	1 265 757,31
Celopodniková režie	76 017,54	79 216,27	80 859,06
Vnitropodnikové náklady		0,00	0,00
Náklady celkem	2 775 080,01	3 007 435,06	2 942 163,91
Náklady bez CR	2 699 062,47	2 928 218,79	2 861 304,85
Produkce slámy	0	0	0
Úhrada od pojišťovny	0	0	0
Celkem snižující náklad	0	0	0
Náklad celkem	2 775 080,01	3 007 435,06	2 942 163,91
Náklad bez celopodnikové režie	2 699 062,47	2 928 218,79	2 861 304,85
Výměra v ha	483,8	467,79	467,15
Celková produkce v tunách	6562,27	9878,8	8424,9
Náklady na 1 ha (na celé koruny)	5 736	6 429	6 298
Náklady na 1 tunu	423	304	349
Podíl hlavního výrobku	100	100	100
Vlastní náklady výrobku	5 736	6 429	6 298
Hektarový výnos t/ha	13,56	21,12	18,03
Vlastní náklady výrobku Kč/t	423	304	349

Zdroj: Vlastní šetření

Celkový přehled nákladů rostlinných komodit za roky 2015-2017 zobrazuje následující Graf č. 6.

Graf č. 6

Náklady rostlinných komodit v Kč/t

Zdroj: Vlastní šetření

Významnou roli pro hospodaření sehrává živočišná výroba. Je velmi významnou součástí zemědělské výroby, zejména kvůli efektivnímu využívání rostlinné výroby coby zdroje všech druhů krmiv a na druhé straně také velký podíl tohoto odvětví při údržbě krajiny. Hlavním cílem živočišné výroby je vyrábět maso, mléko, vejce nejenom na tuzemský trh, ale i pro efektivní vývoz. Živočišná výroba v celosvětovém měřítku převažuje nad výrobou rostlinnou.

Skot dojený

Chov skotu je jednou z hlavních odvětví živočišné výroby a celého zemědělského sektoru ČR. Z produkčního hlediska posuzujeme u chovu skotu dva užitkové směry – mléčnou a masnou užitkovost. Chov dojného skotu v současné době

zaznamenává trvalý trend poklesu jeho počtu, z části kompenzovaný rostoucí užitkovostí. Zvyšující se nároky na produkci mléka spojené s růstem užitkovosti se neobejdou bez odborného managementu stáda a správné úrovně výživy.

Jak už bylo výše uvedeno, družstvo se zabývá chovem dojného skotu se zaměřením na Holštýnské plemeno. Produkce mléka činí přibližně 2 195 446 l za rok s příjmy okolo 17 612 tis. Kč. Následující Tabulka č. 22 zobrazuje náklady a tržby na 1 l mléka za sledované období. Z uvedeného vyplývá, že družstvo vyrábělo mléko se ztrátou, a to v roce 2015 1,37 Kč na 1 l mléka, v roce 2016 2,76 Kč na 1 l mléka a v roce 2017 1,00 Kč na 1 l mléka.

Tabulka č. 22

Ekonomika produkce mléka (Kč/l)

Mléko	2015	2016	2017
Náklady vyrobeného	8,50	8,85	8,83
Náklady prodaného	9,26	9,42	9,67
Tržby	7,89	6,66	8,66
Ztráta	-1,37	-2,76	-1,00

Zdroj: vlastní šetření

4.4 ANALÝZA JEDNOTLIVÝCH KOMODIT

Tabulka č. 23

Ekonomika pěstování pšenice ozimé (v Kč)

Pšenice ozimá	2015	2016	2017
Celkové náklady	8 286 480,06	8 832 501,32	9 018 938,82
Celkové tržby	8 068 498,53	8 975 765,60	10 585 239,57
VH bez dotací	-217 981,53	-143 264,28	1 566 300,75
Dotace	2 626 402,00	2 605 894,00	2 319 119,00
VH s dotacemi	2 408 420,47	2 462 629,72	3 885 419,75

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka č. 23 uvádí výsledky analýzy pěstování pšenice ozimé, které lze díky přijatým dotacím hodnotit u sledovaného družstva kladně. V roce 2015 a 2016 bylo pěstování ztrátové, až díky přijaté dotaci ziskové. Pouze rok 2017 lze hodnotit kladně, kdy bylo dosaženo zisku 1 566 300,75 Kč bez jejího započtení. Jejím započtením k příjmům se zisk navýšil na více jak dvojnásobek.

Tabulka č. 24

Ekonomika pěstování řepky ozimé (v Kč)

Řepka ozimá	2015	2016	2017
Celkové náklady	5 844 783,90	6 381 893,63	7 742 868,43
Celkové tržby	5 808 122,00	8 010 561,00	7 674 021,70
VH bez dotací	-36 661,90	1 628 667,37	-68 846,73
Dotace	1 375 161,00	1 361 470,00	1 684 843,00
VH s dotacemi	1 338 499,10	2 990 147,37	1 615 996,27

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 24 jsou výsledky pěstování řepky ozimé. Nejlépe se jí dařilo v r. 2016, kdy bylo pěstování ziskové i bez započtení dotace, v letech 2015 a 2017 bylo pěstování ziskové, ale až po započtení dotací.

Tabulka č. 25

Ekonomika pěstování kukuřice na siláž (v Kč)

Kukuřice na siláž	2015	2016	2017
Celkové náklady	3 347 087,93	2 468 088,97	2 318 088,62
Celkové tržby ŽV	2 250 960,00	3 761 525,00	3 809 050,00
VH bez dotací	-1 096 127,93	1 293 436,03	1 490 961,38
Dotace	796 346,00	1 400 640,00	622 993,00
VH s dotacemi	-299 781,93	2 694 076,03	2 113 954,38

Zdroj: Vlastní šetření, tržby jsou podle vnitropodnikových cen živočišné výroby

V tabulce č. 25 je ekonomika pěstování kukuřice na siláž. Její pěstování bylo v roce 2015 ztrátové vlivem suchého vegetačního období, a to ani přijatá dotace tuto ztrátu nepokryla, ztráta tak činila 299 781,93 Kč. Pozitivně lze hodnotit roky 2016 a 2017, kdy hospodářské výsledky bez přijaté dotace byly kladné. Ocenění kukuřice na siláž bylo provedeno podle vnitropodnikových cen, rostlinná výroba prodávala výrobě živočišné.

Tabulka č. 26

Ekonomika pěstování ječmene ozimého (v Kč)

Ječmen ozimý	2015	2016	2017
Celkové náklady	1 904 854,47	1 568 323,61	1 463 565,11
Celkové tržby	1 208 904,89	1 016 470,39	1 003 973,79
VH bez dotací	-695 949,58	-551 853,22	-459 591,32
Dotace	558 924,00	502 550,00	440 977,00
VH s dotacemi	-137 025,58	-49 303,22	-18 614,32

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka č. 26 uvádí výsledky ekonomiky pěstování ječmene ozimého, které nelze hodnotit pozitivně. Ve všech sledovaných letech 2015, 2016 a 2017 bylo pěstování ztrátové, kdy ani přijaté dotace tyto ztráty nepokryly. Ani v jednom ze sledovaných let nebylo družstvo schopno pokrýt celkové náklady tržbami. Lze doporučit náhradu této obilniny obilninou jinou, např. pšenicí ozimou. Nutné vzít také v úvahu to, že ozimý ječmen je z hlediska časové posloupnosti výhodný jako předplodina pro řepku ozimou.

Tabulka č. 27

Ekonomika pěstování ječmene jarního (v Kč)

Ječmen jarní	2015	2016	2017
Celkové náklady	5 669 817,75	5 807 556,00	5 857 651,99
Celkové tržby	8 384 351,54	6 761 778,95	7 437 345,16
VH bez dotací	2 714 533,79	954 222,95	1 579 693,17
Dotace	1 746 439,00	1 705 780,00	1 553 129,00
VH s dotacemi	4 460 972,79	2 660 002,95	3 132 822,17

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka č. 27 uvádí pěstování ječmene jarního, které lze hodnotit velmi kladně. Ve všech sledovaných obdobích bylo pěstování rentabilní i bez finančních podpor. Nejvyššího zisku bez finanční podpory dosahoval rok 2015 a to ve výši 2 714 533,79 Kč. Oproti následujícím rokům 2016 a 2017 je zisk téměř dvojnásobný. Společně s přijatými dotacemi se pak zisk ještě navýšil ve všech sledovaných letech.

Tabulka č. 28

Ekonomika pěstování ovsa setého (v Kč)

Oves setý	2015	2016	2017
Celkové náklady	1 432 875,16	1 122 804,54	933 564,03
Celkové tržby	1 322 564,27	1 157 821,40	764 842,34
VH bez dotací	-110 310,89	35 016,86	-168 721,69
Dotace	648 143,00	448 051,00	361 633,00
VH s dotacemi	537 832,11	483 067,86	192 911,31

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 28 jsou výsledky pěstování ovsa setého. Nejlépe se dařilo v r. 2016, kdy bylo jeho pěstování ziskové i bez přijaté dotace. I přes ztrátovost roků 2015 a 2017, bylo pěstování ovsa při započtení dotací rentabilní.

Tabulka č. 29

Ekonomika trvalých travních porostů (v Kč)

TTP	2015	2016	2017
Celkové náklady	2 775 080,01	3 007 435,06	2 942 163,91
Celkové tržby	2 296 794,50	3 951 520,00	3 369 960,00
VH bez dotací	-478 285,51	944 084,94	427 796,09
Dotace	4 139 563,09	4 945 434,67	4 247 234,26
VH s dotacemi	3 661 277,58	5 889 519,61	4 675 030,35

Zdroj: Vlastní šetření

Z tabulky č. 29 vyplývá, že výsledek hospodaření u trvalých travních porostů byl v roce 2015 ztrátový, ale zásluhou finanční dotace se dospělo k rentabilnímu hospodaření. Ztráta v roce 2015 činila 478 285,51,93 Kč, po přijaté dotaci výsledek hospodaření činil 3 661 277,58 Kč. Pozitivně lze hodnotit roky 2016 a 2017, kdy hospodářské výsledky bez přijaté dotace byly kladné, po přijaté finanční podpoře se navýšily až na čtyřnásobnou částku.

Tabulka č. 30

Ekonomika chovu skotu (v Kč)

Výkrm skotu	2015	2016	2017
Celkové náklady	6 240 265,08	9 256 474,00	4 710 767,70
Celkové tržby	4 909 180,33	5 426 323,93	2 254 286,57
VH bez dotací	-1 331 084,75	-3 830 150,07	-2 456 481,13
Dotace	100 897,69	511 751,39	148 436,20
VH s dotacemi	-1 230 186,95	-3 318 398,68	-2 308 044,93

Zdroj: Vlastní šetření

Tabulka č. 30 zobrazuje ekonomiku chovu skotu, ze které je patrná ztráta ve všech sledovaných letech. Nejvyšší ztrátu družstvo utrpělo v roce 2016, kdy i po obdržené dotaci dosáhlo ztráty ve výši 3 318 398,68 Kč. Ani roky 2015 a 2016 po obdržené finanční podpoře nepřispěly k dosažení zisku.

Tabulka č. 31

Ekonomika chovu dojených krav (v Kč)

Dojnice	2015	2016	2017
Celkové náklady	17 867 519,70	24 926 035,30	23 401 067,02
Celkové tržby	14 352 050,73	16 532 175,87	19 638 304,64
VH bez dotací	-3 515 468,97	-8 393 859,43	-3 762 762,38
Dotace	1 009 944,41	2 010 303,60	1 643 398,81
VH s dotacemi	-2 505 524,56	-6 383 555,83	-2 119 363,57

Zdroj: Vlastní šetření

U chovu dojených krav lze sledovat podobná data jako u ostatních kategorií skotu. Celkové náklady ve všech sledovaných letech převyšují celkové tržby, tudíž se družstvo opět dostává do ztrát. Pokrýt ztrátu sledovaných let nedokáží ani přijaté dotace. Největší ztráta byla vyčíslena v roce 2016, tj. až třikrát vyšší než v letech 2016 a 2017.

Tabulka č. 32

Ekonomika chovu prasat (v Kč)

Prasata celkem	2015	2016	2017
Celkové náklady	23 051 250,04	33 877 700,95	28 979 963,90
Celkové tržby	22 065 439,33	30 122 054,74	28 618 781,09
VH bez dotací	-985 810,71	-3 755 646,21	-361 182,81
Dotace	1 583 933,00	2 297 577,46	1 625 214,38
VH s dotacemi	598 122,29	-1 458 068,75	1 264 031,57

Zdroj: Vlastní šetření

Chov prasat, znázorněný v tabulce č. 32, vykazuje ve sledovaných letech výsledek hospodaření ztrátový. Nejvyšší ztrátu družstvo vykázalo v roce 2016 a to ve výši 3 755 646,21 Kč. Až obdržené dotace dokázaly pokrýt ztráty roků 2015 a 2017. Rok 2016 i po nejvyšší získané dotaci na prasnice stále vykazoval záporný výsledek hospodaření ve výši 1 458 068,75 Kč.

Tabulka č. 33

Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2015 (v Kč)

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	90 083 959	83 091 735	6 992 224	13 265 442	20 257 666
Živočišná výroba	111 224 605	115 918 353	-4 693 748	4 393 906	-299 842
Správa a řízení	10 501 347	11 587 940	-1 086 593	151 978	-934 615
Celkem	211 809 911	210 598 028	1 211 883	17 811 326	19 023 209

Zdroj: Vlastní šetření

V tabulce č. 33 je zobrazen přehled tržeb a nákladů za jednotlivá střediska družstva a výsledky hospodaření bez přijatých dotací a následně i s přijatými dotacemi za rok 2015. Z přehledu vyčteme, že byly ztrátové živočišná výroba a středisko správy a řízení v celkové výši 5 780 341 Kč. Tato střediska byla ztrátová i s přidělenými dotacemi. Rostlinné výrobě se v roce 2015 dařilo i bez přidělené finanční podpory a to kladným výsledkem hospodaření ve výši 6 992 224 Kč, s přidělenou dotací dosáhla výsledku hospodaření ve výši 20 257 666 Kč. Pokud sečteme dílčí výsledky hospodaření bez přidělených dotací všech středisek, zjistíme, že družstvo hospodařilo s kladným výsledkem ve výši 1 211 883 Kč a to díky rostlinné výrobě, která pokryla ztráty středisek. Přijetím dotací ve výši 17 811 326 Kč družstvo dosáhlo zisku 19 023 209 Kč.

Tabulka č. 34

Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2016 (v Kč)

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	108 758 486	93 477 851	15 280 635	14 546 160	29 826 795
Živočišná výroba	106 965 096	118 489 101	-11 524 005	4 886 361	-6 637 644
Správa a řízení	11 279 413	13 253 274	-1 973 861	157 822	-1 816 039
Celkem	227 002 995	225 220 226	1 782 769	19 590 343	21 373 112

Zdroj: Vlastní šetření

V roce 2016 družstvo hospodařilo lépe oproti roku 2015. Středisko živočišné výroby se propadlo do ztráty ve výši 11 524 005 Kč a středisko správy a řízení do ztráty 1 973 861 Kč. I po obdržení dotací střediska vykazovala ztrátu. Středisko rostlinné výroby opět hospodařilo i bez obdržené dotace kladně a to ve výši 15 280 635 Kč, po obdržené dotaci dosáhlo zisku ve výši 29 826 795 Kč. V celkovém objemu dosáhlo družstvo v roce 2016 po obdržení dotací zisk ve výši 21 373 112 Kč, opět jako v roce 2015, díky rostlinné výrobě. Rostlinná výroba umožnila provozovat výrobu živočišnou.

Tabulka č. 35

Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2017 (v Kč)

Středisko	Tržby	Náklady	VH bez dotací	Dotace	VH s dotacemi
Rostlinná výroba	103 246 298	93 166 587	10 079 711	12 754 129	22 833 840
Živočišná výroba	104 235 055	109 810 618	-5 575 563	3 487 150	-2 088 413
Správa a řízení	10 823 467	12 530 187	-1 706 720	164 169	-1 542 551
Celkem	218 304 820	215 507 392	2 797 428	16 405 448	19 202 876

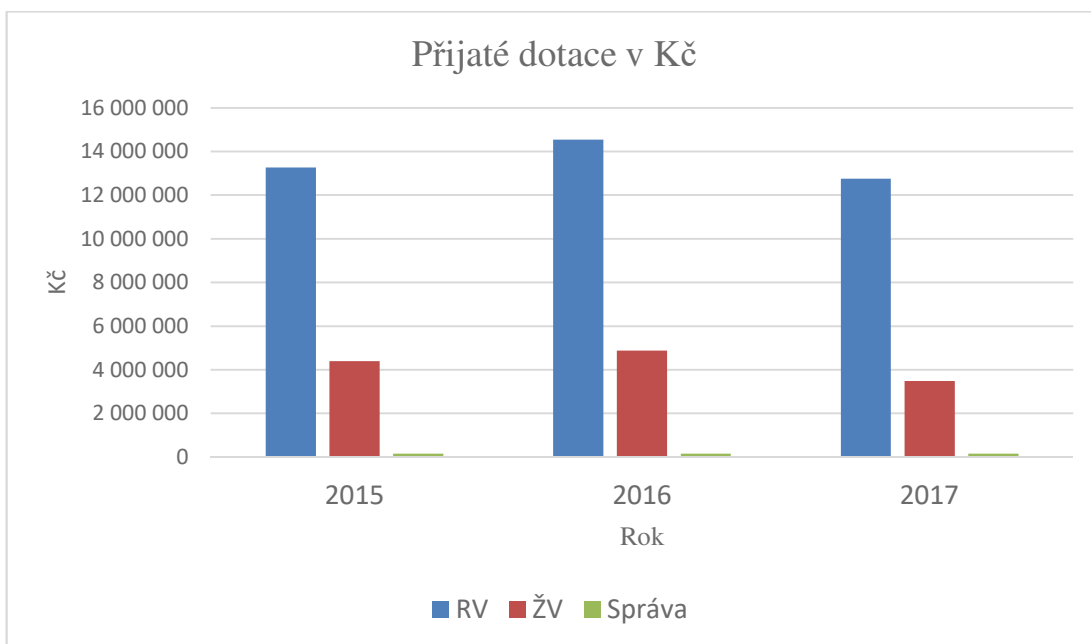
Zdroj: Vlastní šetření

Rok 2017 byl obdobný roku 2015, kdy díky rostlinné výrobě dosáhlo družstvo zisku bez dotace 2 797 428 Kč, s dotací činil celkový zisk 19 202 876 Kč. Co se týče výsledků hospodaření středisek živočišné výroby a správy a řízení, střediska hospodařila se ztrátou ve výši 7 282 283 Kč.

V grafu č. 7 jsou pro přehled uvedeny veškeré přijaté dotace v rostlinné výrobě, živočišné výrobě a správě a řízení, které družstvo obdrželo během sledovaných let 2015 – 2017. Rostlinná výroba byla dotována podstatně více než výroba živočišná.

Graf č. 7

Přijaté provozní a finanční dotace v letech 2015 – 2017 (v Kč)

Zdroj: Vlastní šetření

5. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo vyhodnocení vlivu finančních podpor - dotací zemědělského podnikání ve zvoleném družstvu.

Práce byla zaměřena na analýzu struktury nákladů rostlinné a živočišné výroby ve zvoleném družstvu a následné posouzení vlivu přijatých dotací plynoucích do těchto výrob.

Pro analýzu nákladů bylo zvoleno zemědělské družstvo označeno „XY“. Pro naplnění cíle byla využita data a informace z let 2015, 2016 a 2017.

Družstvo hospodaří s cílem dosahování zisku, chová se tržně. Jeho vyjednávací síla v oblasti cen vstupů a cen výstupů je zanedbatelná. Družstvo využívá všechny dostupné nárokové dotace. Dotace jsou pro družstvo nezastupitelnou součástí finančních výnosů.

Struktura hospodaření ve vybraném družstvu se v minulosti vyvíjela v závislosti na půdně klimatických podmínkách bramborářského výrobního typu, dále byla formována podmínkami na trhu rostlinných a živočišných komodit. V průběhu minulých pěti až deseti letech se podnik dovybavil technologiemi pro rostlinnou a živočišnou výrobu, technologie jsou moderní a účelně využívány.

Struktura rostlinné výroby byla vytvořena v minulých letech. Rozsah pěstování jednotlivých plodin byl tehdy volen podle odhadu požadavků tržního prostředí a současně při respektování biologických požadavků jednotlivých plodin. Jejich zastoupení a střídání je na podkladě volného střídání plodin. K dílčím změnám struktury pěstovaných plodin dochází i nyní operativně tak, jak se mění situace v tržním prostředí. Změny nejsou zásadní.

Proměnlivost struktury dotačních titulů, výše dotací, proměnlivost cen vstupů do výroby a cen produkce zemědělských výrobců vytváří riziko zemědělského podnikání.

V hospodaření družstva byl vždy hledán účelový a účinný kompromis mezi rostlinnou a živočišnou výrobou, a to v návaznosti na systém finančních podpor – dotací.

Z dotované rostlinné výroby jsou dnes finanční prostředky přesouvány do ztrátové a málo dotované živočišné výroby.

Družstvo je zaměřeno na pěstování takových komodit, které jsou pro podnik výhodné a jsou to pšenice, ječmen a řepka. Pěstování kukuřice a jetele lučního, tyto plodiny nejsou využité tržně, ovšem slouží pouze pro výkrm skotu. Pěstování kukuřice lze realizovat jen na nesložitých pozemcích, a to lze bez problémů, protože oblast vybraného družstva je rovinného charakteru. Vyšší výměra luk je z důvodu nevhodného vodního režimu v půdě, tj. zamokření.

Z výnosových výsledků vyplývá, že finanční dotace jsou důležitou součástí financování podnikatelských aktivit družstva. Spolupodílí se na jeho úspěšném rozvoji. Dotace byly v kladném výsledku hospodaření zastoupeny takto: v roce 2015 přibližně 94 %, v roce 2016 přibližně 91 % a v roce 2017 přibližně 85 %.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BEČVÁŘOVÁ V.: *Vývoj českého zemědělství v evropském kontextu*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, 2008. ISBN 978-80-7375-255-2.
2. BERANOVÁ M., KUBAČÁK A.: *Dějiny zemědělství v Čechách a na Moravě*. Praha: Libri, 2010, ISBN 978-80-7277-113-4.
3. BARANYK P.: *Olejniny*. Profi Press s.r.o. Praha, 2010, ISBN 978-80-86726-38-0.
4. BOHÁČKOVÁ I.: *Finanční Podpora Zemědělství a Regionálního Rozvoje: Vybrané Aspekty*. Praha: Powerprint, 2011.
5. ČUBA F., TRNKA F., HURTA J.: *České zemědělství: jeho stav a možnosti rozvoje*. Zlín: Edice TOKO, 1998. ISBN 80-902411-2-3.
6. DIVIŠ J. a kolektiv: *Pěstování rostlin*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2010, ISBN 978-80-7394-216-8.
7. FIBÍROVÁ, J., L. ŠOLJAKOVÁ a WAGNER J.. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-299-0.
8. FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L., & WAGNER, J.. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-712-4.
9. HAMOUZ K.: *Základy pěstování konzumních a průmyslových brambor*. V Praze 1994: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, ISBN 80-7105-090-3.

10. KRÁL, B.: *Manažerské účetnictví*. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-217.
11. KRUTINA, V. & NOVOTNÁ, M.: *Ekonomika podniku (cvičení)*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2009.
12. NEPLECHOVÁ, M. a J. NOVÁK.: *Účetnictví a kalkulace nákladů v zemědělství: účtová osnova, finanční analýza, příklady*. Praha: Bilance, 1996.
13. PELIKÁN M., SÁKOVÁ L.: *Jakost a zpracování rostlinných produktů*, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2001, ISBN 80-7040-502-3.
14. POLÁČKOVÁ J. a kolektiv: *Metodika kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství*. Ústav zemědělské ekonomiky a informací. Praha 2010. ISBN 978-80-86671-75-8.
15. PRUGAR J. a kolektiv: *Kvalita rostlinných produktů na prahu 3. tisíciletí*. V Praze 2008: Výzkumný ústav pivovarský a sladařský, a.s., ISBN 978-80-86576-28-2.
16. SEDLÁČEK, J.: *Úvod do manažerského účetnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2000. ISBN 978-80-210245-4.
17. STRAPÁK P.: *Chov hovädzieho dobytka*. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2013. ISBN 978-80-552-0994-4.
18. STROUHAL J. : *Ekonomika podniku*. Praha: Institut certifikace účetních, 2012, ISBN 978-80-87985-07.
19. STUPKA R., ŠPRYSL M., ČÍTEK J.: *Základy chovu prasat*. Praha: Power Print, 2009, ISBN: 978-80-904011-2-9.

20. SVATOŠ M.: *Ekonomika zemědělství a evropská integrace*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze 1999. ISBN SBN80-213-0439-1.
21. SVOBODA J., LOSOSOVÁ J., ZDENĚK R.: *Zemědělské dotace v Evropské unii*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-919-0124.
22. SVOBODOVÁ H. and VĚŽNÍK A.: “Impacts Of The Common Agricultural Policy Of The European Union In The Vysočina Region (Czech Republic) By The View Of The Farmers”. *Journal Of Central European Agriculture* 2011 (12(4)). Brno: 726-736. doi:10.5513/JCEA01/12.4.982.
23. SYNEK M. a kol.: *Podniková ekonomika*. Praha: C. H. Beck, 1999. ISBN: 80-7179-228-8.
24. SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80247-1992-4.
25. SYNEK M. a kolektiv: *Manažerská ekonomika*. V Praze: Grada Publishing, 2011. ISBN: 978-80-247-3494-1.
26. TICHÁ M., VYZÍNOVÁ P.: *Polní plodiny*. Brno: VFU, 2006, 41: 37-48
27. VOHOZKA M., MULAČ P. a kolektiv: *Podniková ekonomika*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2012. ISBN: 978-80-247-4372-1.
28. WOKOUN, R.: *Regionální a strukturální politika (politika soudržnosti) Evropské unie v programovém období 2007-2013*. *Urbanismus a územní rozvoj*, 2007, 10.1: 3-7

Právní předpisy

29. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

30. Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
31. Zákon č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů.
32. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Publikace a programové dokumenty

33. BÁČOVÁ P.: *Výroba hovězího masa vzrostla, vepřové se více vyváží*, Český statistický úřad, tisková zpráva, 2018, dostupné na:
<https://www.czso.cz/csu/czso/tiskove-sdeleni-vyroba-hoveziho-masa-vzrostla-veprove-se-vice-vyvazi>
34. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Odhady sklizně*, operativní zpráva, 2018, dostupné na:
<https://www.czso.cz/csu/czso/odhady-sklizne-operativni-zprava-k-15-8-2018>
35. FRUHWIRTOVÁ E., SIXTOVÁ J.: *Zemědělský svaz upozorňuje: Čeští zemědělci mají za litr mléka o korunu méně než zemědělci v EU*, Česká technologická platforma pro zemědělství, tisková zpráva ze dne 8.8.2017. Dostupné na: <https://www.ctpz.cz/clanek/zemedelsky-svaz-upozornuje-cesti-zemedelci-maji-za-litr-mleka-o-korunu-mene-nez-zemedelci-v-eu-134>
36. JORDÁN H.: *Ministr Jurečka po jednání s prezidentem Evropské mléčné rady Romualdem Schaberem: Jsme připraveni řešit případné kolísání cen na trhu s mlékem*. Ministerstvo zemědělství, Praha, 2015, dostupné na:
http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2015_ministr-jurecka-po-jednani-s-prezidentem.html

37. JOSROVÁ L.: *Situační a výhledová zpráva SKOT – HOVĚZÍ MASO*, Ministerstvo zemědělství, 2018, ISBN 978-80-7424-398-8
38. KATINA J., KŠÁNA F.: *Jak poznáte kvalitu? HOVĚZÍ A VEPŘOVÉ MASO*, Ministerstvo zemědělství, 2012, Praha, ISBN 978-80-904633-6-3
39. KOLÁŘOVÁ P.: *Bramborám se nedaří, sklídí se jich méně*. Český statistický úřad, tisková zpráva ze dne 12.9.2018, dostupné na:
<https://www.czso.cz/csu/czso/bramboram-se-nedari-sklidi-se-jich-mene>
40. KOPÁČEK J.: *Tisková zpráva výsledků soutěže o Mlékárenský výrobek roku 2018*. Českomoravský svaz mlékárenský, tisková zpráva ze dne 19.6.2018, dostupné na: <http://www.cmsm.cz/tiskova-zprava-vysledku-souteze-o-mlekarensky-vyrobek-roku-2018/>
41. KROPÁČEK J.: *Jak poznáme kvalitu? Mléko a mléčné výrobky*. Sdružení českých spotřebitelů, z.ú. a Potravinářská komora ČR 2014, Praha, ISBN 978-80-87719-18-3 (SČS), ISBN 978-80-88019-02-2, (Potravinářská komora ČR), s. 3-4
42. LIŠKA M.: *Situační a výhledová zpráva OLEJNINY 2017*, Ministerstvo zemědělství 2018, Praha, ISBN 978-80-7434-446-6
43. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ (2017): *Kontrola podmíněnosti – Průvodce zemědělce Kontrolou podmíněnosti platný pro rok 2017*. Praha, ISBN 978-80-7431-357-5
44. VALIŠ L.: *Situační a výhledová zpráva VEPŘOVÉ MASO*, Ministerstvo zemědělství, 2018, Praha, ISBN 978-80-7434-369-8
45. ZÁRUBA J.: *Situační a výhledová zpráva – Luskoviny 2017*, Ministerstvo zemědělství 2018. Praha, ISBN 978-80-7434-426-8

Internetové zdroje

46. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka České republiky – 2017*. [online], 2017 [cit. 28-12-2018]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/czso/13-zemedelstvi-0yo779h1a8>
47. DOSTÁLOVÁ J.: *Význam luštěnin ve výživě*, [online] 2018. [cit. 27-12-2018]. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/file/488943/Prof._Ing._Jana_Dostalova__CSc.__V_SCHT__SpV____Vyznam_lustenin_ve_vyzive_.pdf
48. DOTACEEU.CZ. Informace o fondech. [online] 2018 [cit. 30-12-2018]. Dostupné z:
<https://www.dotaceeu.cz/cs/Evropske-fondy-v-CR/Informace-o-fondech>
49. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropské strukturální a investiční fondy*. [online] 2018 [cit. 30-12-2018]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/cs/funding/
50. EVROPSKÝ SOCIÁLNÍ FOND V ČR. *Evropský sociální fond*. [online] 2018 [cit. 16-1-2019]. Dostupné z:
<https://www.esfcr.cz/programy/evropsky-socialni-fond>
51. MÁCOVÁ M.: *Trendy v zemědělství po rozdělení společného státu*. www.statistikaamy.cz [online] 2018. [cit. 21-11-2018]. Dostupné z:
<http://www.statistikaamy.cz/2018/10/trendy-v-zemedelstvi-po-rozdeleni-spolecneho-statu/>
52. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2016 „ZELENÁ ZPRÁVA“*, [online] 2017a [cit. 31-1-2019]. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/file/569334/ZZ16_V3.pdf

53. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. (2017) *Rusko nechce vepřové ani prasata. Na africký mor prasat už to neuhraje, proto rozšiřuje sankční systém.* [online] 2017b. [cit. 20-11-2018]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/proexportni-okenko/zemedelsti-diplomate/rusko/rusko-nechce-evropske-veprove-ani.html>
54. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Cukrová řepa a cukr.* [online] 2017c. [cit. 21-11-2018]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/roslinna-vyroba/roslinne-komodity/cukrova-repa-a-cukr/>
55. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Komoditní karta – MLÉKO a mlékárenské výrobky.* [online] 2018a. [cit. 20-11-2018]. Dostupné z:
http://eagri.cz/public/web/file/594355/Komoditni_karta_Mleko_srpen_2018.pdf
56. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Seminář „Luštěniny a luskoviny pro zdraví člověka a půdy“* [online] 2018b. [cit. 27-12-2018]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/mezinarodni-organizace/seminar-lusteniny-a-luskoviny-pro-zdravi.html>
57. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Sklizeň luskovin celkem v roce 2017,* [online] 2018c. [cit. 27-12-2018]. Dostupné z:
[http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index\\$41111.html?query=luskoviny&segments=eagri](http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index$41111.html?query=luskoviny&segments=eagri).
58. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Jednotná platba na plochu zemědělské půdy.* [online] 2018d. [cit. 3-1-2019]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>

59. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Vznik, vývoj a reformy Společné zemědělské politiky*, [online] 2018e. [cit. 1-1-2019]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/zahranicni-vztahy/cr-a-evropska-unie/spolecna-zemedelska-politika/vznik-vyvoj-a-reformy-spolecne/>
60. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Přímé platby 2015 – 2020*. [online] 2018f. [cit. 3-1-2019]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/?fullArticle=1>
61. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Struktura dotačních zdrojů*. [online] 2018g. [cit. 1-1-2019]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
62. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Program rozvoje venkova 2014 – 2020*, [online] 2018h. [cit. 3-1-2019]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>
63. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Národní dotace*. [online] 2018ch. [cit. 3-1-2019]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>
64. PODPŮRNÝ A GARANČNÍ ROLNICKÝ A LESNICKÝ FOND. *O společnosti*. [online] 2018 [cit. 1-1-2019]. Dostupné z: <https://www.pgrlf.cz/o-spolecnosti/>
65. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND. *Přímé platby*. [online], 2018 [cit. 3-1-2019]. Dostupné z: <http://www.szif.cz/cs/prime-platby>

7. SEZNAM ZKRATEK

CR – celopodniková režie

CZV - ceny zemědělských výrobců

ČSÚ – Český statistický úřad

ČR – Česká republika

GMO – geneticky modifikovaný organismus

ha – hektar

HND – hrubý národní důchod

ENRF/EMFF - Evropský námořní a rybářský fond

ERDF/EFRR - Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF - Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

EZFRV/EAFRD - Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova

FS/CR – Fond soudržnosti

KBTPM – kráva bez tržní produkce mléka

kg – kilogram

ks – kus

l – litr

LPIS – veřejný registr půdy

MD – účetní strana má dáti

MZe – Ministerstvo zemědělství ČR

PGRLF – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

PP – přímé platby

PRV – Program rozvoje venkova

RV – rostlinná výroba

SAPS – jednotná platba na plochu

SF – Strukturální fond

SOT – Společná organizace trhu

SZIF – Státní zemědělský intervenční fond

SZP/CAP – Společná zemědělská politika

t – tuna

Top – Up - Národní doplňkové platby

TTP – trvalé travní porosty

WTO – Světová obchodní organizace

ŽV – živočišná výroba

8. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky:

- Tabulka č. 1: Průměrné složení nejběžnějších druhů mlék (v %)
- Tabulka č. 2: Spotřeba mléka a mléčných výrobků (kg/rok)
- Tabulka č. 3: Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1.4.2017
- Tabulka č. 4: Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (v tis. t živé hm.)
- Tabulka č. 5: Vývoj stavů prasat v ČR v letech 2014 – 2017 (tis. ks)
- Tabulka č. 6: Sklizeň zemědělských plodin v tis. t.
- Tabulka č. 7: Hektarové výnosy sklizně zemědělských plodin
- Tabulka č. 8: Osevní plochy zemědělských plodin (stav k 31. 5.)
- Tabulka č. 9: Odhad sklizně brambor po dopočtu domácností k 15. srpnu 2018
- Tabulka č. 10: Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejnin v ČR
- Tabulka č. 11: Celková výměra pěstovaných rostlinných komodit k 31.12.2017
- Tabulka č. 12: Celkové počty chovaných zvířat k 31.12.2017
- Tabulka č. 13: Využití dotačních titulů a jejich výše v Kč
- Tabulka č. 14: Struktura rostlinné výroby sledovaného podniku
- Tabulka č. 15: Analýza nákladů pěstování pšenice ozimé
- Tabulka č. 16: Analýza nákladů pěstování řepky
- Tabulka č. 17: Analýza nákladů pěstování kukuřice na siláž
- Tabulka č. 18: Analýza nákladů pěstování ječmene ozimého
- Tabulka č. 19: Analýza nákladů pěstování ječmene jarního
- Tabulka č. 20: Analýza nákladů pěstování ovsa setého
- Tabulka č. 21: Analýza nákladů pěstování trvalých travních porostů
- Tabulka č. 22: Ekonomika produkce mléka (Kč/l)
- Tabulka č. 23: Ekonomika pěstování pšenice ozimé (v Kč)
- Tabulka č. 24: Ekonomika pěstování řepky ozimé (v Kč)
- Tabulka č. 25: Ekonomika pěstování kukuřice na siláž (v Kč)
- Tabulka č. 26: Ekonomika pěstování ječmene ozimého (v Kč)
- Tabulka č. 27: Ekonomika pěstování ječmene jarního (v Kč)
- Tabulka č. 28: Ekonomika pěstování ovsa setého (v Kč)
- Tabulka č. 29: Ekonomika trvalých travních porostů (v Kč)

Tabulka č. 30: Ekonomika chovu skotu (v Kč)

Tabulka č. 31: Ekonomika chovu dojených krav (v Kč)

Tabulka č. 32: Ekonomika chovu prasat (v Kč)

Tabulka č. 33: Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2015 (v Kč)

Tabulka č. 34: Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2016 (v Kč)

Tabulka č. 35: Přehled výsledků hospodaření družstva za rok 2017 (v Kč)

Grafy:

Graf č. 1: Vývoj průměrných stavů dojnic a průměrné roční užitkovosti

Graf č. 2: Podíl jednotlivých producentů hovězího a telecího masa na celkové světové produkci v roce 2016

Graf č. 3: Vývoj stavů prasat a prasnic v ČR v letech 1988 – 2017

Graf č. 4: Vývoj výroby luskovin 1993 - 2017

Graf č. 5: Předpokládané alokace finančních prostředků

Graf č. 6: Náklady rostlinných komodit v Kč/t

Graf č. 7: Přijaté provozní a finanční dotace v letech 2015 – 2017 (v Kč)